

DABARTIES BILDESIUOS

Už Kurį Kandidatą Balsuoti?

Šiandien balsuojame už kandidatą į prezidentus, kandidatus senatorius, gubernatorius ir kitus kandidatus į valdininkus. Daug kas klausia už kurį kandidatą į prezidentus balsuoti? Nuoširdžiai patariame balsuoti už tą kandidatą, kuris pagal jūsų sąžinės yra tinkamesnis būti šios šalies prezidentu. Tik visi balsuokite.

Šiais laikais spauda ir radio pagalbė visiems piliečiams apsispręsti už kuriuos kandidatus balsuoti. Anglų dieninė spauda gal ir nėra autoritetas, bet užtenka pasiskaityti rimtų žmonių straipsnius rimtuose žurnaluose, kad sužinoti, kuris kandidatas yra tinkamesnis būti šios šalies prezidentu. Tą patį galima pasakyti ir apie kitus kandidatus į svarbias valdžios vietas.

Dabartinių kandidatų į prezidentus nelyginkime su buvusiais prezidentais ir pagal kitų nespėjusį me jų tinkamumą arba netinkamumą.

Gerb. "Darbininko" skaitytojai laisvai pasirinkite kandidatą ir balsuokite.

Bolševikai Susovietina Kooperatyvus

Iš Pikelių, Mažeikių apskr., pranešama, kad židikių žemės ūkio kooperatyvas buvo pasizadėjęs iš aplinkės ūkininkų ketvirtadieniais supirkinėti kiaušinius. Bet labai dažnai pasitaiko, kad kooperatyvas minėtą dieną neatsiunčia įgaliotinio. Ūkininkai, neturėdami kur dėti, būna priversti atvežtiuosius kiaušinius parduoti už žymiai žemesnę kainą vertelgoms. Valstiečiai dėl nuolatinių nuostolių netekę kantrybės ir pageidauja, kad kas nors šį reikalą sutvarkytų.

Tenka pastebėti, kad aukščiau paduotame komunikate prekybos komitetas skelbia, jog kooperatyvai dabar "susocialistiniai", t. y. susovietiniai. Tad netenka stebėtis, jog kooperatyvai provincijoje "veikia" taip, kaip židikių žemės ūkio kooperatyvas.

Sovietų Herbas Lietuvai

Aukščiausios tarybos prezidiumas nutarė spausdinti 20,000 egz. herbo viešiesiems reikalingam. Kaip žinoma, šis herbas turi tiek rusišką, tiek lietuvišką užrašą.

Tam pat posėdyje nutarta išleisti "liaudies seimo" sesijų stenogramas. Jos taip pat leidžiamos rusų ir lietuvių kalbomis.

WATERBURY, CONN.

Šeštadienio vakare, lapkričio 2 d., mirė Antanas Laurinaitis, "Darbininko" skaitytojas. A. a. Antanas Laurinaitis buvo npoširdus paravijos ir lietuviškų katalikiškų įstaigų rėmėjas. Pasimelskimte už jo sielą.

1915

Katalikas, kuris neremia katalikiškos spaudos, neturi teisės vadintis geru Bažnyčios vaiku.
Vyakupas Ketteleris

VOL. XXV. — No. 84.

TEL SOUTH Boston 2680

ANTRADIENIS (Tuesday) LAPKRITIS (November) 5 D., 1940 M.

TEL. SOUTH Boston 2680

FIVE CENTS

ILIEJINIAI METAI

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠVENTO JUOZAPO DARBININKŲ SĄJUNGOS ORGANAS

1940

DARBININKAS
Lithuanian Semi-Weekly
Newspaper
Published every
TUESDAY and FRIDAY
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

"Gera medžioklė", sako britai. Vaizde matome nušautus vokiečių orlaivius, kurie nuolat bombarduoja Londoną ir priemiesčius. Kuomet orlaiviai nukrito ir sudužo, susirinkę britiečiai su pasitenkinimu, manydami, kad daugiau neatskris, ir nebombarduos jų gyvenamų, sako: "gera mūsų šalies gynėjų medžioklė".

Mirties Bausmės Sovietų Rusijoje

Maskva, lapkričio 4 — Šiomis dienomis Maskvoje pasibaigė didelė mėsinių kū byla. Sovietų teismas išsprendė, kad buvo sudaryta mėsinių draugija mėšai vogti. Nuo 1937 m. esą pavogta mėsos už pusę milijono rublių. Suprantama, kad mėsaininkai pavogtą mėsą sunaudojo apsiginti nuo bado. Jie negalėjo mėsos, kaip ir kitų produktų, eksportuoti. Tą gali padaryti tik komisari.

Sovietų teismas 8 mėsininkus nuteisė mirtimi ir jie tuojuo buvo sušaudyti. Keliems kitiems paskirtos ilgametės bausmės kalėjimuose, o keli išteisinti. Jeigu Sovietų Rusijoje būtų laisvė, jeigu Sovietų Rusijoje nebūtų skurdo ir bado, tai sukčių, vagių ir kitokių kriminalistų nebūtų tiek daug, kaip dabar. Reikia žinoti, kad Sovietijoje už mažiausį nusikaltimą baudžia mirtimi. Bet ir mirties bausmės nesulauko gyventojų nuo kriminalliškų darbų: jie ir gyvybę ryzikuoja, nes kitos išeities neturi.

Devyni Nauji Kardinolai

Roma, lapkričio 4 — Vatikane kalbama, kad Jo Šventenybė, Popiežius Pijus XII prieš Kalėdas paskelbė 9 įžymius Katalikų Bažnyčios arkivyskopus kardinolais, iš kurių du Amerikiečius. Minima arkivyskupas Spellman iš New Yorko ir arkivyskupas Stritch iš Chicago, o gal ir arkivyskupas Mitty iš San Francisco.

Rusija Atmetė Britanijos Protestą

Maskva, lapkričio 4 — Sovietų Tass žinių agentūra praneša, kad Anglija pasiuntė sovietų Rusijai protestą dėl sovietų dalyvavimo pasiūlytoje naujoje Dunojaus komisijoje. Proteste sakoma, kad "toks sovietų Rusijos žygis laužo neutralumo sutartis".

Tass tuo pačiu kartu praneša, kad sovietų Rusijos komisariatsisakė priimti protestą.

Padegė Italijos Laivyną

Budapestas, lapkričio 4. — Graikijos radio praneša, kad vakar įvyko smarkūs mūšiai vandenynė ties Corfu sala. Vienas Italijos karo laivas buvo padegtas ir priverstas bėgti. Per visą dieną iš o Italai bombardavo Graikijos miestus. Pranešime sakoma, kad graikai nušovė šešius Italijos lėktuvus, sunaikino 9 tankus Janina - Florina fronte ir išvijo italus iš tos sekcijos.

Britų žinios praneša, kad graikai apsupo miestą Koritą, Albanijoje, ir jį greičiausiai užims. Sakoma, kad tame mieste yra italų divizija, kurią sudaro apie 15,000 karių.

12 Jung. Valstybių Karo Laivų Iškėlė Japonijos Vėliavą

San Pedro, California. — Lapkr. 4 — Vakaro dvylika Jung. Valstybių karo laivų iškėlė Japonijos vėliavą Japonijos imperijos gyvatimo sukakties proga.

ZINIOS IS PAVERGTO LIETUVOS

Morovjovo Laikai

Iš Maskvos pranešama, kad ten Lenino vardo bibliotekoje atidaryta paroda, paskirta maskolių pavergtos Pabaltijos tautoms. Apie šią parodą kažkoks Maskvoje gyvenantis lietuvis J. Jurevičius rašo, kad jis parodoje matęs lietuviškas knygas, rusų raides atspaudžintas.

Šia proga priminsime, kad bolševikai visai eilei mažųjų tautelių neseniai įvedė rusiškąjį kirilicą, nors jos turėjo kitą abėcėlę.

Bolševikai Savinasi Kitų Darbus

Paskelbti daviniai, kad šiemet Lietuvoje tikimasi perdirbti 250,000 tonų cukrinių runkelių, iš kurių laukiama 38,000 tonų cukraus. Skelbdami šias žinias, sovietai giriasi, kad "tiek cukraus ligi šiol dar niekad Lietuvoje nebuvo nei pagaminta, nei suvarkota". Bet juk yra žinoma, kad cukraus pramonė buvo pradėta plėsti ir iš viso ji įvesta tik Nepriklausomos Lietuvos laikais. Juk ir cukriniai runkeliai, kurių derlių rengiasi dabar perdirbti, yra pasodinti dar tuomet, kai bolševikų Lietuvoje nebuvo. Tad bolševikai ir čia, kaip ir visur, savinasi tik svetimus nuopelnus.

Nacionalizuotoji "Lietuvos Cukraus" bendrovė paskelbė, kad "ne nuo mūsų pareinančių aplinkybių" dėl trečias cukraus fabrikas Panevėžyje negalėjo būti laiku įrengtas. Čia tenka priminti, kad kareivinės Lietuvos okupantams Prienuose buvo pastatytos anksčiau, negu buvo numatyta. Iš šio sugreitinimo aišku, kodėl cukraus fabrikas nebuvo pastatytas.

Naciai Išlaisvins Milijoną Prancūzų

Berne, Šveicarija, lapkr. 4 — Diplomatiniai sluoksniai praneša, kad po Vokietijos vadų ir Prancūzijos vice - premjero Laval pasitarimo, Vokietijos naciai sutikę paleisti iš koncentracijos stovyklų į neokupuotą Prancūziją apie milijoną prancūzų.

Ką tie prancūzai veiks sugrįžę į namus, kada Prancūzijoje ir taip yra 1,100,000 bedarbių? Vien Paryžiaus apylinkėje yra 300,000 bedarbių.

Hitleris Pasiūlysiąs Taikos Sąlygas

Washington, D. C., lapkr. 4 — Diplomatinuose sluoksnuose kalbama, kad Vokietijos nacių vadas Hitleris kalbėdamas reichstagui pasiūlysiąs taikos sąlygas.

Jung. Valstybių valstybės departamentas sako, kad jis kol kas nėra gavęs Hitlerio taikos pasiūlymo, bet yra girdėjęs kalbas, kad tas bus padaryta.

Biddle Pasitiks Paderewski

Washington, D. C., lapkričio 4 — Prez. Rooseveltas paskyrė ir įsakė Anthony Drexel Biddle, ambasadoriui Lenkijai, pasitikti Ignac Paderewski, lenkų pianistą, kaip tik jis atvyks į New Yorką trečiadienį, lapkr. 6 d. Paderewski atvyksta iš Lisbon, Portugalijos laivu.

Kiek laiko atgal buvo žinių, kad tuo pačiu laivu atvyksta ir Lietuvos prezidentas Smetona. Bet kol kas neturime žinių ar jis atvyksta, ar ne.

Anglija Pasiuntė 80 Milijonų Graikijai

Londonas, lapkr. 4 — Britų žinių agentūra praneša, kad Graikijos valdžia gavo iš Londono 20,000,000 svarų (\$80,000,000).

Legionieriai Pagerbė Kun. Dr. Kazimierą Urbonavičių

Boston, Mass. — Sekmadienį, lapkričio 3 d., 2 val. po pietų Faneuil Hall, įvyko Stepono Dariaus Amerikos Legiono Posto ir Auxiliary valdybų įvesdinimas. Dalyvavo daug žmonių, tarp kurių ir garbingų svečių Amerikos Legiono vadų, kunigų ir pasaulionių.

Posto naujos valdybos įvesdinimo susirinkimą pradėjo komandierius Stankus Stankus įžangine kalba, ir pakvietė kun. P. Juškaitį, Nekalto Prasidėjimo P. Šv. lietuvių par. (Cambridge, Mass.) atkalbėti maldą. Po maldos prasidėjo įvairios ceremonijos ir valdybų prisaikinimas. Visą laiką grojo Stepono Dariaus posto benas.

Stepono Dariaus Amerikos Legiono postas yra jauniausias, bet kaip pasakė Amerikos Legiono valstybės departamento vice - komandieris, yra veikliausias ir įžymiausias. Postą sudaro vien lietuviai. Pereitais metais postui vadovavo įžymus legionierius, komandierius Stankus Stankus. Šiems metams išrinktas ir prisaiškintas komandierium taip pat įžymus legionierius, Jonas J. Romanas.

Motery Auxiliary pirminkė buvo p. Voverienė, o

šiemis metams išrinkta p. Vincienė. Abi gabios ir smarkios moterys.

Šiame susirinkime Stepono Dariaus postas pagerbė mūsų išeivijos įžymų literatą, vadą kun. dr. Kazimierą Urbonavičių. Komandieriui Jonui Romanui supažindinus dalyvius su kun. dr. Kazimieru Urbonavičiu ir jo nuveiktais darbais, Amerikos Legiono valstybės vice - komandieris prisegė mūsų vadui, kun. dr. K. Urbonavičiui Legiono medalioną.

Stepono Dariaus postas užsitarina mūsų išeivijos pagyrimą už įvertinimą Kun. Dr. K. Urbonavičiaus darbuotės mūsų išeivijoje.

Visas susirinkimas ir valdybų įvesdinimo ceremonijos įvyko istorinėje svetainėje, kur lietuviai laike pereito pasaulinio karo turėjo masinį susirinkimą kovai dėl Lietuvos nepriklausomybės. Ir koks supuolimas, kad Lietuvai netekus nepriklausomybės ir laisvės, Stepono Dariaus postas sukvietė lietuvius į tą laisvės lopšį, kur vėl pareikštą šūkiui, raginanti lietuvius kovoti, kad Lietuva atgautų nepriklausomybę ir laisvę.

Italijos Karo Vadas Išvyko Berlynan

Berne, Šveicarija, lapkr. 4 — Pranešama, kad Italijos užsienio ministras ir karo vadas Graikijoje išvyko skubotai į Berlyną pasitarimui su Vokietijos užsienio ministru Joachim von Ribbentropu ir Vokietijos ambasadoriu Turkijai von Papenu.

Sakoma, kad Vokietija pasiuntė būrius kariuomenės per Vengriją į Rumuniją. Iš viso atrodo, kad karas persikelia į Balkanus.

Iš "ašies" šaltinių eina gandai, kad Vokietijos traukimas kariuomenės iš Lenkijos ir Rumunijos, bet tik gandai. Tikrenybėje esą ruošiamas planas arba nauja sutartis su Sovietais dėl pasidalinimo Balkanų.

Britu militariai ekspertai iš Londono apskaičiavo, kad Vokietija sutraukia iš Balkanų 70 divizijų arba apie 1,250,000 karių, o iš Bukovinoje ir Besarabijoje sovietų Rusija

turi 31 diviziją ir tris mechanizuotas brigadas.

Italai žygiuoja į Salonikos ir Graikijos salas. Taipgi per Egiptą vakarietų dalį italai eina į Alexandriją ir Suez. Naciai ateina italams į pagalbą ir pulsia graikus iš vakarų pusės per Makedoniją. Kitos nacių dalys puls turkus ir Dardanelių tvirtoves, kad pasidaryti kelią ner Turkijai, Syrijai ir Palestinai į Suez kanalą.

Visoms tom žinioms apie nacių kraustymąsi iš okupuotos Prancūzijos į Balkanus diplomatai priduoda daug svarbos. Daug ginkluotų karo jėgų iš okupuotos Prancūzijos grįžo į Vokietiją.

Savanoriai Užpildys Registruotų Vietas

Washington, D. C., lapkr. 4 — Pranešama, kad pirmoji kariuovinė šaukimo kvota bus užpildyta savanoriais. Savanoriais priduoda įvairiausio užsiėmimo, amžiaus ir rasės vyrai.

Anna Kaskas Koncertas Bostone

Jau plačiai buvo rašyta, kad sekmadienį, lapkričio (November) 17 d., 3:30 val. po pietų, Jordan Hall, Bostone koncertuos Metropolitan Operos artistė, lietuvaitė, p. Ona Kaskas (Katkauskaitė). Tame koncerte dalį programos išpildys šv. Petro lietuvių par. (So. Boston, Mass.) choras, kuriam vadovauja įžymus muzikas ir dainininkas, p. Rapolas Juška.

Turi būti niekas neabejoja, kad koncerto programa bus turininga ir graži. Rengėjai kasdien gauna žinių, kad iš tos ar kitos kolonijos tiek ir tiek žmonių atvyks pasiklausyti ir pamatyti mūsų žvaigždutės - artistės Onos Katkauskaitės. Be to, jeigu tik laikas leis, tai iš New Yorko žada atvykti muzikas p. Yon.

Koncerto tikietų parduotuvėtojai ligšiol nusiskundė, kad mažai tikietų parduodama, bet jau dabar sako, kad gauna pareikalavimų iš įvairių kolonijų, ir esą reikalauja ne po vieną tikietą, bet po kelius. Viena moteris nusipirko

aštuonius tikietus. Perka ir svetimtaučiai, kuriems tik pardavinėtojai pasiūlė tikietus. Taigi prieš pat koncertą gali pritrūkti tikietų, ypač geresnių. Visos vietos Jordan Hall rezervuotos. Nusipirkę tikietus iš anksto nesigailėsite, nes gausite pačias geriausias vietas. Prieš pat koncertą gali pritrūkti ne tik geresnių vietų, bet ir kitokių. Jeigu, kurie dar neturi tikietų, tai lai pasiskubina nusipirkti.

Koncerto tikietų galima gauti "Darbininko" administracijoje, Šidlausko aptiekoje, Piličių klube, pas K. Šidlauską ir kitus So. Bostone; Brocktone pas p. Juliją Jakavonytę, E. Belkiūtę, E. Oksaitę ir kitus; Norwoode — Balch vaistinėje, 1140 Washington St., pas pp. V. J. Kudirką, Oną Pazniokaitę, Antaną F. Kneizį ir kitus; Cambridge — pp. Bačinskų krautuvėje, pas A. Zavetską ir k.; Lowellyje — pas V. Paulauską ir k. Taipgi gaunama ir kitose kolonijose. Tikietų kainos: 75c., \$1.00; \$1.50; \$2.00.

Kanadiečiai jūreiviai krauna į senus laivus - laužytuvus smėlį, kuri seniemis britų karo laivams taip reikalinga, kaip ligoniui kraujo transfuzija.

anksčiau neskelbė apie liagos pasirodymą, manydami, kad ligą pavyks greit išnaikinti. Tik dabar, ligai išsiplėtus ir pridarius nemažą nuostolių, apie ją paskelbta viešai.

Iš Žeimelio, Šiaulių apskr. pranešama, kad šiemet buvo gauta 7 vagonėliai superio. Jam skirti buvo sudarytas net tam tikras komitetas. Šiame pranešime sakoma, kad "pernai rudens sėjai superio buvo gauta žymiai daugiau". Oficialiniame pranešime apie rudens sėjos darbus Zarasų apskrityje konstatuojama, kad sėja užsitęsė dėl valstiečių laukimo mineralinių trąšų, o taip pat dėl suvėlinto sėklos pristatymo. Iš dalies pakenkęs ir blogas oras.

Sovietiški Pavadinimai

— Visa eilė Lietuvoje veikiančių įmonių, aukščiausiosios tarybos prezidiumo nutarė 148 nubaustiems bausmės dovanoti, sumažinti arba sądyti. Jos vietoje pradėta leisti naujas dienraštis, pavadinamas "Tarybų Lietuva". Šis laikraštis skaitysis aukščiausiosios tarybos oficialiniu organu. Bet ši taryba turės laikraštį ne tik lietuvių kalba. Tarybos organu paverstas ir dienraštis rusų kalba — "Truženik", kuris buvo pradėtas leisti raudoniejiems okupantams atėjus į Lietuvą. Tokiu būdu aukščiausioji taryba pripažino oficialiai, kad jos organas yra ir rusų kalba leidžiamas laikraštis.

Susovietintos Lietuvos aukščiausiosios tarybos prezidiumas nutarė 148 nubaustiems bausmės dovanoti, sumažinti arba sądyti. Jos vietoje pradėta leisti naujas dienraštis, pavadinamas "Tarybų Lietuva". Šis laikraštis skaitysis aukščiausiosios tarybos oficialiniu organu. Bet ši taryba turės laikraštį ne tik lietuvių kalba. Tarybos organu paverstas ir dienraštis rusų kalba — "Truženik", kuris buvo pradėtas leisti raudoniejiems okupantams atėjus į Lietuvą. Tokiu būdu aukščiausioji taryba pripažino oficialiai, kad jos organas yra ir rusų kalba leidžiamas laikraštis.

Sovietų Lietuvos veteranų departamentas praneša, kad rugsėjo viduryje Lietuvoje pasirodė snukio ir nagų liga. Ši liga yra labai apkrečiama. Tenka pastebėti, kad pranešimas apie šią ligą tebuvo paskelbtas 3 savaitėms prieš nuo jos pasirodymo. Šią ligą, greičiausia, bus atnešę iš Sovietų Rusijos atsiųsti kavalerijos arkliniai. Todėl okupantai ir

— Iš Vilniaus srities gaunama žinių, kad tenykdai lenkai, pasinaudodami Lietuvoje vykstančiais pasikeitimais, buvo pradėję rengti savo rūšies plebiscitą. Tarp tėvų pradėta rankioti parašai, kuriais kalba jie nori, kad jų vaikai būtų mokyklose mokomi. Per įvairius agitatorius lankytas, galima sakyti, kiekvienas gyventojas, turįs mokyklinio amžiaus vaikus. Tokiam "apsisprendimui" pritarė ir daugelis lenkiškųjų miestų savivaldybės tarnautojų. Sovietų Lietuvos valdžia pradėjo labai silpnai reaguoti į šiuos lenkų darbus. Bet paskum ir ji susigriebė, kad tikrovėje šie agitatoriai dirba lenkų sądekų ir kt. šoviniščių darbų. Ypač kaip agitatoriai pasižymėjo kai kurie Vilniuje pasiūkė vaivados Bocianskio bendradarbiai. Pagaliau, ir sovietiškoji Lietuvos valdžia neiškentė ir šią slaptą agitaciją pradėjo persekioti. — Vilniuje paskelbtos trys oficialinės kalbos: lietuvių, lenkų, ir rusų. Tačiau daug valdininkų yra žydų, tad ir valdžios įstaigose labai dažnai girdėti žydiškąjį žargoną.

Spaudžia Darbininkus

— Vietinės pramonės komisariatas ragina darbininkus, kad jie sunaudotų kiekvieną minutę darbo našumui pakelti.

Tenka priminti, kad susovietintos Lietuvos laikraščiai vienu metu apie kitą nieką neraišė kaip apie stachanoviškus laimėjimus, nepaprastus rekordus ir tt. Bet dabar jau atvirai pripažįstama, kad fabrikuose yra įsiviešpatavusi didžiausia anarchija. Be to, apie rekordus jau neberašoma, nes visi Lietuvos darbininkai geriausiai žino, kad pramonės gamyba, bolševikams atėjus, yra nepaprastai sumažėjusi. Tai rodo jau ir tas faktas, kad rinkoje nebėra prekių. Kai nepriklausomoji Lietuva dirbo normaliai, buvo normaliai ir prekių, o kai pradėta dirbti stachanoviškai, tai ir prekės išnyko!

— Darbo Rūmų Kaune didžiojo salėje buvo sušauktas didžiulis visų Kauno fabriku komunistinių kuopelių sekretorių, komitetų pirmininkų, komisarių ir administratorių susitarinimo su raudonar-

miečiais susirinkimas. Pažvelkime, kas tame "didžiuliam susirinkime" kalbėjo, reiškia, kas vadovauja Kauno darbininkų gyvenimui. — Susirinkimą atidarė Lietuvos komunistų partijos Kauno miesto komiteto atstovas Petraitis. Po jo kalbėjo ginklų dirbtuvių politinis vadovas Bichovskis, karo aviacijos dirbtuvių atstovas Novikovas, autobusų susisiekimo įmonės atstovas Reinkvicas, statybininkų profsąjungos vardu kalbėjo Chaimovičius, Ringuvos fabriko — Sasnauskas, raudonarmiečių atstovas Sebastijanovas, Spaudos Fondo — Bartkus, "Tekstilės" — Bekerytė, be to, kažkokie Stepanovas ir Volkovas. Sprendžiant iš pavardžių, išeitų, kad tik-tai 3 buvo lietuviai, o 8 arba žydai arba rusai. Autobusų susisiekimo įmonės atstovas "draugas" Reinkvicas taip ir pasakė, kad "tik raudonajai armijai atnešus Lietuvai laisvę, jis rado galimumą pirmą kartą viešai išstoti, kalbėti ir ginti savo reikalus". Visa lietuvių tauta yra tos nuomonės, kad raudonoji armija atnešė laisvę ne Lietuvai, o "draugams" Reinkvicams, kurie dabar, kaip patys sako, gali ginti savo reikalus...

Tenka pastebėti, kad "studentų, laikinasis komitetas" susideda tik iš komunistų arba jų pataikūnų.

Lietuviams Nėra Vietos

— Perduodant raudoniejiems okupantams Prie-nuose pastatytąsias kareivines, įvyko didelės iškil-mės. Prienų kompartijos vardu kalbėjo Epšteinas, Jofe, Chaimovičius, Golu-bas ir Joneika. Kareivinių statybai vadovavo raudon-armiečių inž. Kirkorovas, be to, vietiniai inžinieriai Dulmanas ir Jofe, be to, darbų prižiūrėtojas Michailovas. Iškilmingąją vakarą atidarė inž. Dulmanas. Ta proga buvo įteiktos dovanos stachanoviečiams, pagreitinusiems kareivinių statybą. Kaip pasižymėjusieji paminėti: — Vetlovas, Goršalnikovas, Marudinas, Šliachtievas, Černovas, Lavrentievas, Šunatovas, Kitovas, Lisi-ca, Špakovas ir Janevičius. Reiškia, vienui vienas nerusas! Oficialiai skelbiama, kad stachanovietis Lavrentjevas dirbęs 10 valandų 1 dieną.

Kada Balsavimo Vietos Užsidaro Valstybėse

(Laikas paduotas Bostono laiku)

Sunset — North Carolina, Virginia.
5 P.M. — Kentucky.
5:45 P.M. — Florida.
6 P.M. — Connecticut, Delaware, Illinois, New Hampshire, South Carolina, Vermont.
6:30 P.M. — Ohio, West Virginia.
7 P.M. — Alabama, Georgia, Indiana, Maine, Maryland, Mississippi, South Dakota.

7:30 P.M. — Arkansas.

8 P.M. — Arizona, Louisiana, Massachusetts, Missouri, Montana, New Jersey, North Dakota, Oklahoma, Pennsylvania, Texas, Wyoming.

9 P.M. — Colorado, Iowa, Kansas, Michigan, Minnesota, Nevada, New York, Tennessee, Wisconsin.

10 P.M. — Idaho, Nebraska, New Mexico, Rhode Island, Utah.

11 P.M. — California, Oregon, Washington.

"Tik Gerai Nupenėtos Žąsys"

Nacionalizuotoji "Maisto" bendrovė praneša, kad šiais metais žąsys ir antys bus perkamos tik gerai nupenėtos. Pranešime sakoma, kad "šiais metais visų rūšių naminius paukščius galima eksportuoti tik pautus". Eksportas, be abejo, yra galimas tik Sovietų Rusijon, nes okupantai atkirto Lietuvai visas kitas rinkas. Tikrovėje Lietuva maitina išalkusius raudonuosius okupantus ir tokius pat nedavalgiusius Rusijos didmiesčių gyventojus.

Ta pati "Maisto" bendrovė praneša, kad visi privatus asmenys ir pirkliai turįs visas turimas bei supirk-tas žalias odas ir kailius perleisti jo sandėliams. Paskerstų gyvulių odas ir kailius išvežti iš skerdyklos draudžiama. Kaip žinoma, visoje Sovietų Rusijoje jaučiamas nepaprast odos trūkumas, kuris ima aštriai pasireikšti ir Lietuvoje, nes raudonieji okupantai visas buvusias atsargas yra išsigabenę.

— Iš bolševikų okupuotosios Lietuvos ateina vis šurpesnės žinios. Štai žinia, kuri šurpu nukrės kiekvieną lietuvi:

Sovietų Rusijos vyriausybės įgaliotinis Vilniuje Berezinas ir Vilniaus apskrities viršininkas Kazanavičius aplankė Felikso Dzeržinskio seserį, kuri gyvena Lvovo gatvėje. Aukščiausiosios tarybos prezidiumo pirmininko J. Paleckio pagedavimu, Dzeržinskaitei įteikta vienkartinė pašalpa. Dabar esą svarstomas klausimas jai paskirti nuolatinę pensiją.

Prisiminkime, kad Feliksas Dzeržinskis buvo ilgametis garsiosios Čeka viršininkas. Tai buvo kaip tik tuo metu, kai Čeka žudė tiesiog tūkstančius žmonių. Ant Dzeržinskio sąžinės yra tūkstančių tūkstančiai žmonių gyvytų. Dabar Lietuvos žmonės turės šio pasaulyje nematyto žiaurumo budelio seseriai mokėti pensiją!

Neabejojame, kad Dzeržinskio laikais buvo nužudyta ir nemaža lietuvių pasilikusių Rusijoje arba negalėjusių sugrįžti į Nepriklausomą Lietuvą.

— Petrašiūnų elektros stoty dar, balandžio 27 d. buvo pradėti įmonės pra-

plėtimo darbai, kurie turėjo būti baigti per 10 savaičių. Tačiau praėjo jau 4 mėn., o darbų pabaigos dar nematyti.

Petrašiūnų elektros stoties įmonės darbininkai savo komisaru buvo išrinkę kažkokį K. Kriaucionį. Bet dabar "Tiesa" skelbia, kad šis "draugas", anksčiau gana veiklus, paskirtas komisaru, pasidaręs nesukalbamas, išdidus, kerštingas ir visai nedraugiškas.

— Ukmergės kompartijos būstinėje buvo pasitarimas dėl Ukmergės ir Utenos apkrečių valstiečių "socialistų" lenktynių. Pasitarime dalyvavo kompartijos sekretorius, — "draugas" Ulmanas, F. Ozuras, A. Bermanas ir dar du žmonės, kurių pavardės gali būti ir lietuviškos. "Draugai" Ulmanas, Ozuras ir Bermanas spirs Ukmergės ir Utenos valstiečių lietuvių "lenktyniauti!"

— "Darbo Lietuvoje" dedamas straipsnis, pavadinamas "Stalino konstitucija — pati demokratiškiausia konstitucija pasaulyje". Aišku, tuo niekas netiki, nebent straipsnio autorius, kurio pavardė Špilmanas. "Draugas" Špilmanas moko lietuvių tautą demokratiškumo!

Remkite tuos profesionalus ir biznietus, kurie savo skelbimais remia "Darbininką". Visi skelbkitės "Darbininke".

NEATSISVELGIA Į KAINĄ

Nėra Geresnės Degtinės Bile Kuriam Butejje

SINCE 1823

WILSON DISTILLING Co. Inc. Bristol P.

GROSSMAN'S
OCTOBER
DISCOVERY Sale

STORM
WINDOWS

Size 13 1/2" x 26"
4 Lites

\$1.98

Others Low as \$1.20

You'll discover that this is an improvement that will pay for itself in fuel savings and this pre-season low price is something to cash in on. Other sizes are equally low priced.

ORDER EARLY — BETTER SIZE SELECTION

GROSSMAN'S

MAIN YARD — 130 GRANITE STREET, QUINCY
TAUNTON — MALDEN — WELLESLEY — FITCHBURG
NEW BEDFORD — BILLERICA — ATLANTIC

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every Tuesday and Friday except Holidays such as New Year, Good Friday, Memorial Day, Independence Day, Labor Day, Thanksgiving and Christmas

by

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 2, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES:

PRENUMERATOS KAINA:

Domestic yearly	\$4.00	Amerikijoje metams	\$4.00
Domestic once per week yearly	\$2.00	Vieną kart savaitėje metams	\$2.00
Foreign yearly	\$5.00	Užsienyje metams	\$5.00
Foreign once per week yearly	\$2.50	Užsienyje 1 kart savaitėje metams	\$2.50

DARBININKAS

366 West Broadway, South Boston, Mass.
Telephone SOUTH Boston 2680.

Skirtingas Susirūpinimas

"Ir Popiežius žiūri į Maskvą" — sako mūsų bolševikėliai. Kodėl ne, jis žiūri, bet ne tokiomis akimis, kaip Maskva norėtų. Popiežius žiūri į bolševikiją akimis tėvo, kurio vaikelis pakliuvo į meškos nagus. Kad meška vaiko nesudraskytų, reikia plėšrųjį žvėrį kaip nors nuraminti, nubovinti. Popiežius labai susirūpinęs taika. Na, ir Juozas Stalinas, bolševikų teigimu, ja neva susirūpinęs. Tad išeina, kad Popiežius ir Stalinas yra du susirūpinę žmonės, tiek tarp jų tėra bendro. Bet pasaulis pilnas susirūpinusių žmonių — šiandien visiems taika terūpi. Tad gretinti Popiežių ir Staliną nėra jokios prasmės, daugiausiai dėlto, kad jų dėl taikos susirūpinimas labai, labai skirtingas. Pagaliau juk ir Hitleris dažnai kalba apie taiką. Reiškia, ir jis taika susirūpinęs. Bet Popiežiaus, Stalino ir Hitlerio rūpesniai toli gražu ne vienodi.

Popiežiui rūpi taika grynai humanitariniu atžvilgiu, vadinasi, jis trokšta, kad kraujo praliejimas pasiliautų. Hitleriui rūpi taika, kad galėtų diktuoti pasauliui savo sąlygas, kol dar jis turi rankoj pavergtasias šalis. Ar Stalinas rimtai taika susirūpinęs, tai dar didelis klausimas. Stalinas ne kartą yra pareiškęs, kad sovietai turi lūkuriuoti to momento, kada "kapitalistinės" šalys, tarp savęs bekariaudamos, visiškai nusikamuos, ir tada bus pats patogiausias laikas įgyvendinti pasaulinę revoliuciją. Tad Stalino tikslas — laukti, kol jo priešai (visi ne komunistai) susmuks, gi jam pačiam kiek galima laikytis neutraliai ir taupyti savo pajėgas revoliuciniam smūgiui. Jis griebia tik silpnas, arba jau karo parbloktas, tautas. Nudėję rankas

Policijos išnešama iš teismo salės įtartinu asmenų žmona, kuri buvo apklausiama sąryšio su nužudymu 35 metų amž. Ethel Atkins Philadelphiajioj.

Suomijoje, tai tiesa, bet kaip tik dėlto jis dabar lūkuriuoja, ar negaus kur kokio atlikusio kasnio, kurį galėtų lengvai praryti. Balkanų karas jam patogus ir nepatogus. Gerai, kad vis daugiau "kapitalistų" įsivelia į karą, bet antra vertus, negerai, kad svetimos rankos siekia Dardanelių. Tad "dėdė" Juozas, "skriepia serdce" (šiai taip ramindamas savo širdį), priverstas kiek ilgiau palaukti. Tuo tarpu kiek įmanymas stiprina raudonąją armiją.

"Si vis pacem, para bellum" (jei nori taikos, ruoškis į karą) — sakydavo romėnai. Pusinteligentis, nemokąs svetimų kalbų Stalinas vargu yra girdėjęs tą romėnų patarlę, bet jis nejučiomis, grobonio instinktu, seka gobšios senoviškos Romos pėdomis, tik su tuo skirtumu, kad romėnai vyriškai kovodami, gi "dėdė" Juozas puola tik silpnus ir sužalotus priešus. Tai kažkoks azijatiškas karo ir taikos supratimas.

K.

K. Pakštas.

Pastarųjų Trijų Metų Prisiminimai

(Tęsinys)

1938 m. lapkr. 11 d. Užsienio Reikalų Ministerijon atėjo man telegrama. Kai kokią telegramą gaunu per Užsienio Reikalų Ministeriją, tai esu linkęs manyti, kad ji tai gali būti koks kvietimas į Skandinaviją, kur nors paskaitą paskaityti. Bet šį kartą nustebino mane tos telegramos kilmė. Tai buvo kvietimas į Kalifornijos Universitetą 1939 m. vasaros semestru paskaityti apie politinės geografijos problemas Europoje. Gavęs iš savo Un-to Matematikos - Gamtos fakulteto leidimą išvykti visiems metams, pradėjau ruoštis didelei kelionei į simpatinę kraštą. Prieš išvykdamas nusprendžiau pabandyti pasiūlyti arti valdžios stovintiems žmonėms programą išsivijos ir netikėtai nelaimių atžvilgiu. Tiksliausia būtų buvęs man eiti pas ministrį pirmininką kun. V. Mironą, bet jis buvo ypatingai nepalankus katalikų organizacijų veikėjams, ypač gi nekentė ateitininkų. Kaip toksi negalėjau laukti iš jo pritirimo, kad ir geriausiais sumanymais. Todėl 1939 m. sausio mėn. gale nusprendžiau užėiti pasikalbėti pas Lietuvos Banko valdytoją p. J. Tūbelį, kur vis dar turėjo įtakos prezidentūroje ir valdžioje. Ilgokame pasikalbėjime, tarp ko kita, labiausia įrodinėjau, kad reikia greit pradėti Amerikai skolas mokėti, nes tai bus gera Lietuva, kai ji pradės elektifikaciją ir industrializaciją platesniu mastu ir bus reikalinga naujų paskolų be politinių sąlygų. Tai bus dar naudingiau, jeigu Lietuvą ištiktų karo ir svetimos okupacijos nelaimė. Ponas Tūbelis sutiko su mano pasiūlymais ir net pats ilgokai man dėstė kaip jau dabar būtų reikalinga paskola ūkiškai gerovei pakelti; jis pats man nupiešė skurdaus ūkininkų gyvenimo vaizdą ir kad toliau taip neturėtų tęstis. Jis mane paprašė dar kartą pas jį užėiti pasikalbėti po vasario 16 d., tuo metu jis gal bus patyręs kai kurių kitų žmonių nuomones tuo reikalu. Bet po vasario 16 d. jis buvo kiek susirgęs ir man nebuvo progos su juo kalbėti. Kovą gale pasikeitė vyriausybė ir aš greit pasiskubinau užėiti pas gero būdo žmogų ministrį pirmininką generolą Černių. Po pasikalbėjimo, jis mane nukreipė pas kitą generolą: finansų ministrį Sutkų.

Ministeris Sutkus labai dar naujas finansuose žmogus, prielankiai manęs pasiklausęs, nusprendė mano keliamus klausimus pavesti jau patyrusiam finansų departamentą direktoriui p. M. Lipčiui. Tad net keletą pasitarimų teko turėti su direktorium Lipčium ir su pora Užsienio Ministerijos šulų. Nežiūrint kai kurio pritarimo, gegužės mėn. vidury vis dėlto pajutau, kad iš mano pasiūlytų sumanymų nieko gero

neišeis, ir tai ne dėl pritarimo stokos, bet daugiausia dėl didelio nerangumo: visi nudavė esą labai užimti "svarbiais darbais" kasdieniniams, kad spręsti kokius šiai dienai nebūtinius sumanymus. O tie mano sumanymai buvo tokie:

1. Nors po truputį pradėti tuojau mokėti skolas Jungtinėms Valstybėms, kad pataisyti savo kreditinumą, kurs mums labai reikalingas taikos metu vykdyti plačią industrializacijos ir kultūros programą, o gi karinės okupacijos metu šis finansinis kreditinumas pasipildytų net moraliniu kreditinumu, ypatinai reikalingu sunkiose vergijos ir priespaudos dienose. Sumokėtas tūkstantis būtų atnešęs šimtą tūkstančių, bet šitas biznis mūsų vyrams buvo ne visai aiškus.

2. 1939 m. pavasarį dar nebuvo aišku kuomet karas prasidės ir kas bus pirmasai Lietuvos okupantas (vokietis, lenkas ar rusas), bet pavojausmet trijų stambių tautų trikampy mažiausia buvo vilčių išlaikyti neutralumą ar išvengti okupacijos, kurią kiekvienas priešas norės paversti nuolatine. Galima buvo tikėtis ir mūsų miestų bombardavimo. Kol dar nevēlu, siūliau išvežti Amerikon ir iki ramesnių laikų saugiai Marianapoly ar Vašingtone keletą vagonų svarbiausių muziejinių ir archyvinį daiktų: paveikslų, senų pinigų, retų knygų ir kitų dalykų, kurie karo metu gali būti svetimų pagrobti ir sunaikinti.

3. Visu rimtumu perspėjau, kad nepriklausomybės reikalams dabar Amerikos lietuviai nei pusės tiek pinigų nesudės, kaip 1914-19 m. Apskaičiavau, kad nuo 1914 m. iki 1939 m. t. y. per 25 metus (kas met po 2%) mažiausia bent pusė išeivių jau išmirė, o likusi pusė gerokai pasenėjo, todėl nustojo entuziazmo, patyrė nusivylimų Lietuva, susirūpino savo pačių likimu netikrais bedarbės laikais. Jaunoji priaugusioji karta mažiau jau domisi lietuviškais reikalais ir aukos gal apie dešimtį kartų mažiau, negu senoji karta, dar asmeniškai pažįstanti Lietuvą. Būdamas beveik tikras, kad nepriklausomybės gražus sapnas gali būti pertrauktas, o laisvės naujai ilgai kovai gali būti net labai reikalingos lėšos, siūliau visokius išdų ir valstybės banko rezervus sutvarkyti taip, kad jie tarnautų nepriklausomybei atstatyti. Jie galėjo būti perkelti Amerikon ir labai tikrai ir saugiai padėti ir pasiekiami tik nurodytai nepriklausomybės kovotojų institucijai.

4. Maniau, kad kova nepriklausomybei atgauti gali trukti net keliolika ar kelias dešimtis metų. Todėl prigmintinai siūliau pasirūpinti iš anksto pasiūsti užsieniuosna ne tik senų žmonių, kurie gal per greit pase-

Lietuviais Esame Mes Gimę

Malonūs Lietuviai ir šios Lietuvos Radio Programos Klausytojai: —

Kiekvieną sykį, kai mes pradame savo lietuviškąją programą, Tamstos išgirstate švelniai paliečiančius sielą muzikos garsus lietuviškos dainelės "Lietuviais esame mes gimę". Ar pagalvojame, kaip brangūs ir mieli tie žodžiai ir muzikos garsai turėtų būti kiekvienam geros valios lietuviui. Juk ta giesmelė tai antrasis Lietuvos Himnas, tai Mažosios Lietuvos tautinė giesmė, parašyta Prūsų lietuvių lie-

tuvio Sauerveino. Tada anie lietuviai gyveno svetimųjų apsupti ir valdomi, todėl reikėjo lietuvių ragintojų - šauklių, kad nepasiduotų svetimiesiems, lietuviams jaustusi esą ir tokiais būtų. Todėl pasakyta: "Lietuviais esame mes gimę, lietuviams norime ir būti! Tą garbę gavome užgimę: Jai ir neturim leisti pražūti. Lietuvis nieko neatbos". Tais laikais tie žodžiai tiko Mažosios Lietuvos gyventojams ir jie atliko savo pareigas Tautai ir Tėvynei, nes nors 700 metų svetimiems

nės ir nebetiks tęsti kovoms, bet ir gabių jaunų studentų bent keletą tuzinų. Maniau, kad jie geriausia būtų paskirstyti trikampy tarp Čikagos, Vašingtono ir Bostono. Čia yra visokiausių universitetų ir daug lietuvių, kuriems jų veikla būtų naudinga. Jei karo nebūtų ar po laimingo mums karo tie studentai jau grįžtų Lietuvon gerai išinieriais, gydytojais, mokytojais, kunigais, ekonomistais ar kitokiais labai naudingais profesionalais iš veiklios, dinamiškos šalies ir darytų kuogeriausios įtakos pakelti ne tik krašto produktingumą, bet ir atsteigti laisvas, demokratines institucijas ir tvarką.

5. Manydamas, kad kova dėl nepriklausomybės turės labiau koncentruotis Amerikoje, negu kurioje Europos valstybėje, siūliau pristeigti apie 40 garbės konsulatų visuose Šiaurės Amerikos didmiesčiuose ir svarbiuose uostuose. Pridėjau ir sąrašą tų miestų, kuriuose siūliau steigti garbės konsulatų. Iš jų ne visuomet esti apčiuopiamos naudos, betgi labai dažnai galima rasti net labai puikių pasiturinčių ir gerai išmoksintų žmonių, kurie padėtų mums mūsų varguose ir nelaimėse.

6. Siūliau sudaryti didelę knygų atsargą Amerikoje, nes ilgainiui gera lietuviška knyga gali pasidaryti reikalinga. Be jos pradės merdėti emigrantų dvasinė kūryba.

7. Siūliau kai kuriuos diplomatinis postus sustiprinti veikliu, visuomenišku personalu ir aprūpinti tuos postus lėšomis bent kiek ilgesniam laikui. Žinau, kad kai kurie mūsų diplomatai užsieniuose norėjo irgi aprūpinti savo įstaigas lėšomis bent pusmečiui priekin, bet finansinės įstaigos leido jiems kai kuriems siųsti tik 3 mėnesių algą.

Lenkijai jau žlugus, dar kartą rašiau aukštai stovintiems Lietuvos žmonėms ir priminiau anksčiau išdėstytus sumanymus, perspėdamas nepasitikėti savo krašto saugumu. Manau, kad tuo metu Kaune ir daugiau buvo tos pačios nuomonės žmonių. Bet visiškai stoka dinamikos, nepaprastai neapdairumas ir apsileidimas labai lengvai nugalėjo kelių pramatančių žmonių vizijas. Ministeriai juk nėra linkę vizionieriams tikėti: jie nori dokumentų, įrodančių, kad tam tikru laiku Lietuva bus svetimos valstybės užtaikuota ar apgauta. O dokumentų mes neturėjome. Atsietančios nelaimės krypties ir mėnesio mes irgi nežinojom. Netgi dėl savo bukvastavimo realumo nebuvome šimtu procentų tikri. Vadinasi, buvom labai menki "pranašai", kuriems neverta ir tikėti.

Aplink "XX Amžiaus" dienraštį visgi buvo ir labai gerai pramatančių žmonių. Tame katalikų dienraštyje jau 1939 m. birželio mėn. 1 d. tilpo straipsnis, įrodinėjantis, kad Hitleris ir Stalinas neužilgo taps dideliais draugais. O tuomet Hitleris išvengdamas dviejų frontų karo ir pasinaudodamas Rusijos žibalu ir kitais resursais, jau galės atvirai stoti prieš Vakarų demokratijas. Kai kurių įvykių bendrieji bruožai visgi galima buvo numatyti, nors niekas nežinojom ju tiksliai datos ar daugelio kitų detalių. Bet gi 3 milijonų krašto saugumas kariaujančių milžinų tarpe buvo ypatingai netikras. Todėl minėtieji pasirošimai man rodėsi patys reikalingiausi, skubiausi.

Iš to kas čia išdėstyta nereikia daryti išvadu, kad šiandien nebeverta bendradarbiauti su vakarykščiais kaltininkais ar apsileidėliais. Juk ne visos blogybės įvyko tik dėl blogos valios ar gyno apsileidimo. Gal čia yra veikęs kiek ir Apeizdos pirštis, pakreipęs Lietuvos žingsnius tokia kryptimi, kur glūdi kuo didesnė bausmė apsileidusiui Lietuvos smulkutei burokratijai, buržuazijai ir socialiai valgantiems ir vis dažnai nepatenkintiems Lietuvos ūkininkams. Šiandien reikia tiksliai burti vienybės visas lietuvių tautos jėgas, visų srovių inteligentią dideliu ir sunkiam atities darbui. Taigi reikia nepraleisti progų suartėti ir su kitomis mažomis Europos tautomis, nes tik tuzinas jų susijungusių vienon laisvon federacijon galės ateity sau laisvę ir ilgesnę taiką užtikrinti. Ir tarptautinėje politikoje reikia iš anksto pasiruošti ir visomis jėgomis bandyti išvengti 1919-20 m. klaidų, privedusių prie dabartinės katastrofos. Visoms, ypač mažesnėms ir vidutinėms, tautomis reikia, pasiruošti sudaryti lygiateisių narių federaciją.

(Bus daugiau)

vergavo, tačiau nepamiršo savo kalbos ir savo tautos papročių. Kada Lietuva atgavo Klaipėdos kraštą, tai ten visi lietuviai mokėjo lietuviškai ir dauguma buvo karšti lietuviai. Ir visą laiką, kai Klaipėdoj veikė lietuviškoji radijo stotis ir lietuviškoji programa, tai prieš pradėdant ir pertraukomis vis skambėdavo tos dainelės garsai "Lietuviais esame, mes gimę". Dabar vėl tie lietuviai pateko svetimųjų valdžion, vėl tik širdyje gali stiprintis giesmės žodžiais, ir visoj Lietuvoj jau svetima daina girdisi... Kaip gražu, kad Amerikos lietuviai gali atlikti didelės lietuvių palaikyti pareigas, jie gali laisvai dainuoti "Lietuviais esame mes gimę". Ir tai mūsų lietuviškoje programoje kas kart girdim šiuos reikšmingus žodžius ir tą gražią melodiją. Ir mums tik reikia giliai suprasti ir įgyvendinti šios taip reikšmingos dainos žodžius gyvenime. Šiandien daugiau kaip kada nors kitados kiekvienas lietuvis turėtų jausti garbę užgimęs lietuviu, nežiūrint, kad jis gimęs Amerikoje, Afrikoje, Azijoje ar kitoje šalyje. Gali gauti kito krašto pilietybę, bet negausi jos kraujo, jei tu lietuvis esi. Lietuvių tauta, jos kalba, papročiai, dainos visais laikais žavėjo net svetimačius mokslininkus. Ar gi lietuviai patys taip greit galėtų paneigti tai, kas lietuvių krauju ir darbu amžiaus sukurta? Ne, aišku, ne, mes visada ir visur drąsiai kartojame "Lietuviais esame mes gimę"...

Gera, kad kiekviena lietuvių Radio programa prasidėtų kokios nors lietuviškos dainos melodija, ypač "Lietuviais esame mes gimę". Be to, reikia susirūpinti, kad lietuvių radio programos būtų vedamos gražia lietuviška kalba. Šiuo atžvilgiu pagirtina ponia Antanaitienė, kuri taip gražiai lietuviškai veda savo liet. programą iš WHAT Philadelphia, Pa., 9 val. vakaro, trečiadieniais. Šis straipsnelis perskaitytas spalio 30 d. š. m. St.

Stovis Kanados Piliiečio, Nelegaliai Jung. Valstybėse

Klausimas — Kaip nelegaliai atvykęs žmogus iš Kanados gali užmokėti jo "head-tax". Ar jis gali prašyti pirmų popierių? Karės atsitikime kaip elgamasi su tokiu ateiviu?

Atsakymas — Jeigu šitas žmogus atvyko prieš liepos 1 d., 1924 m., jis gali legalizuoti jo apsisistojimą čionai, prašydamas registravimo sertifikatą. Jeigu jis atvyko po tos dienos, jis deportuojamas ir jam tik lieka išvažiuoti iš šios šalies ir sugrįžti legaliai. Jis neturi jokios teisės prašyti Amerikos pilietybės, tą gali daryti tik kaip legaliai atvažiuos čia.

Galimas daiktas, kad Kanada atšauks jos visus piličius iš Jung. Valstybių. Turės tarnauti kariuomenei. Kai Kanada to reikalau, šitas žmogus turės pats nuspręsti ką jam daryti.

K. BAJERCIS.

Motina

Iš pasakų krašto.

Kur eina platus vieškelis iš rytų į vakarus ir kitas iš pietų šalies į šiaurės kraštą, toje kryžkelėje sto-
vėjo kryžius. Samanomis buvo apžėlęs tasai kryžius, šonu į žemę pasviręs, lyg tų metų sunkiai slėgiamas, kurių tiek daug jau pragyveno čia bestovėdamos. O po tuo kryžium, po tuo samanotuojų, ant lazdos pasirėmęs rymojo pavargęs ir nuo senatvės sulinkęs keleivis.

Prieš pasveikinau ištiesdamas jam ranką, kaip seniai matytam broliui brangiam, ir tariu:

— Būk pasveikintas, broli kelevi! Tirštomis dulkėmis apdulkėję tavo rūbai sako, kad ilgą kelią esi ke-
liavęs. Aš taip pat iš toli-
mų kraštų atėjau. Gal į vieną šalį mūsų keliai ve-
da ir gal būsiva kelionės draugai neatskiriami?

O jis pakėlė galvą ir atsa-
kė:

— Kad iš tolimo krašto esi atklydęs svečias, ir pats tatau matau, nes pa-
vadinai mane broliu, kaip niekas nevadina. Keliauju aš į tas šalis, kur akys ve-
da, kelio neklausdamas, ir mūsų keliai ar susitikimas ka-
da, kas įspės. O kelionės draugas malonus tau būti negalės, nes mano veiduose jau per daug seniai viešėjo šviesus nusišyps-
jimo spindulėlis: juodu še-
šeliu aptemdyčiau tavo giedrias dienas.

— O kas taip labai tavo širdį kartybės pripildė, broli kelevi? Kas apniau-
kė pilku debesiu tavo dien-
ų saulę?

— Gerai, nepažįstamasai žmogau. Jei klausai, pasa-
kysiu. Jei taip nori žinoti, kas man slėgia krūtinę kaip sunkiausias akmuo, sėsk, štai, po šituo palin-
kusių kryžium, išgirsi ta-
tai.

Atsisėdęs paskendau tarp smilgų ir žydinių re-
munių ir klausiau. O kelei-
vs, rymodamas ant lazdos kaip rymojes, kalbėjo.

Tai buvo jau seniai. Kur tie vieškeliai platus, štai, eina iš rytų į vakarus ir iš pietų į šiaurę, žaliavo ir ošė čia kitą kartą giria aplinkui; o šitoj vietoj, kur jie susitinka, kur tasai kryžius stovi palinkęs, bu-
vo maža lūšnelė: joje aš gimiau ir užaugau.

Broliai mano dar jauni iškeliavo į tolimas šalis darbo ieškodami, seserys į žmones išėjo, kad savo rankomis pačios duoną sau užsidirbtų, o aš vis aš į tas šalis, kur akys ve-
da, kelio neklausdamas, ir mūsų keliai ar susitikimas ka-
da, kas įspės. O kelionės draugas malonus tau būti negalės, nes mano veiduose jau per daug seniai viešėjo šviesus nusišyps-
jimo spindulėlis: juodu še-
šeliu aptemdyčiau tavo giedrias dienas.

Nuo tos dienos, kai palikau savo motiną seną di-
džiame varge vieną vieną ir senatve sergančią, tris jau kartus apkeliauju žemę išilgai, tris kartus ją skersai apėjau.
Sena buvo mano motina.

Labai jau sena. Veidai jos kaip drobė išbalę, giliai į-
dubę ir susiraukšlę, o rankos nuo sunkių darbų sugebėjusios ir kietos.

Ilgai mane ugdė motina. Nenuvargdama ir nede-
juodama visuomet prusi-
no, lyg mažą kūdikėlį, ir globojo, kol į didžius vy-
rus užaugau, kaip ažuolas plačiašakis iškeruojau. Ma-
tydavau dažnai, kai dre-
bančiomis rankomis ji sunkiai dirba, vos kvapą atgaudama. Matydavau, kaip jos sudžiūvusiais ir raukšlėtais skruostais nu-
teka ašarų srovėlės ir vėl nudžiūsta; kaip ji rytą ir vakarą pati nedavalius at-
tiduoda man paskutinį duonos kąsnį ir atneša moliniame dubenėlyje pas-
kutinį pieno lašą, pati jo visai savo lūpas padažiusi. Visa tatau matydavau ir nesuprasdavau, kodėl taip daro. Tik vaikščiojau vis upių šlaitais, klaidžiojau miškais ir pievomis ir nie-
ko, visai nieko nedirbau. Nieko visai nedirbau ir valgiau motinos duoną, kurią ji sunkiai užpelny-
davo.

O kai viduryje nakties lovoje sujudėdavo ir tyliai tyliai sudejuodavo motina mano senoji; tuomet pyk-
davau labai ir keikdavau dantis grieždamas, kad neduoda man ramiai mie-
goti.

Kai mano motina visai jau nusilpo ir per dieną tik tris kartus tegalėjo pe-
reiti per aslą, tuomet ėmiau ją aš maitinti, ne ji mane. Ir maitinau labai il-
gai: tris ištisas dienas.

Tuomet jau tris dienas at-
nešdamas duonos juodos ir sudžiūvusios, kurią jos pačios sutaupytą rasda-
vau, ir pasemdavau šalto vandens, kurio nuo stogo ly-
jant pribėgdavo.

O kai trečia diena jau pa-
sibaigė ir saulė buvo nusi-
leidusi, tariu priejės moti-
nai savo:

— Tu, motin, dar nesi vi-
sai silpna. Tu dar tris kar-
tus per dieną pajėgi pereiti per aslą ir gali todėl pati sau duoną užsidirbti. Aš tavęs daugiau nemaitin-
siu. Aš tau nedirbsiu kaip arklys daugiau, kad galė-
tum nieko neveikdama misti mano atnešta duona ir gerti vandenį, kurį savo paties rankomis tau kas dieną turiu pasemti. Tu man jau nusibodai ir įky-
rėjai iki kaulų.

Rytoj anksti rytą, kai tik saulė patekės, paliksiu tave ir išeisiu į pasaulį, kad galėčiau pasidžiaugti savo jaunystės dienomis. Išeisiu ryt anksti rytą, kad galėčiau pažinti savo jau-
nas dienas ir kad pasaulis manimi pasidžiaugtų, kad pasigrožėtų gražiai išau-
gusiu, išprususiu.

Nieko man tada neatsa-
kė motina. Tik paskui ta-
rė:

— Eik, sūnau, kur tavo širdis geidžia, ir būk lai-

Vaikelio Meilė Lietuvai Tėvynei

KLEMENSAS DULKE

Pasakei, močiute,
Pasakei, tėveli,
Kas tėvynės meilę
Man širdelėj kelia.
Kas mane išmokė
Lietuvą mylėti,
Dėl brangiosios laisvės
Galvelę padėti.

Kas man į širdelę
Norą tą įliejo.
Kas man į krūtinę
Tuos jausmus įdėjo.
Ateina naktelė,
Tuoį sapnučiai rodos.
Gimtąjam kaimely
Žydi aukso godos.

Žydi Vilniaus bokštai,
Glosto Trakų pilį.
Akmenys griuvėsius
Tylį, amžiais tylį.
Visa aš sapnuoju,
Taip širdelėi miela.
Nubundu iš ryto
Ir ramiai sielą:

— Dabar, kol aš mažas,
Kol jėgos menkutes,
Augsiu pas tėveli,
Klausiui mamutės.
O kai vyras būsiu
Ir jėgų įgysiu, —
Priešus iš tėvynės
Iki vieno vysiu.

Ir taip dėl tėvynės
Laisvės padirbsiu.
Brangią tėviškę
Visados mylėsiu.
Pasakei, močiute,
Pasakei, tėveli,
Kas tėvynės meilę
Man širdelėj kelia.

Iš "V. ir Eilėraščių"

Voverė, kuri liko apdo-
vanota, parko lankytojų,
skaniu kasneliu.

mingas. Aš pati žinau, kad
esu per didelė tau našta,
nes tu dar toks jaunas ir
jau dirbi sunkiai kas die-
ną, jog mane seną išmai-
tintum. Palik mane, sū-
nau. Palik mane ir eik į
pasaulį, kad rastum tenai,
ko širdis taip labai alksta.
Pasiieškok, sūnau mielas,
pasaulyje džiaugsmo ir
laimės. Aš pasiliksiu viena
ir užsidirbsiu pati sau
duonos, nes matai, jog dar
nesu taip labai sena. Stipri
dar esu, dar labai stipri.

O aš tuomet ėmiau pri-
kaišioti savo motinai. Rū-
šiais žodžiais ėmiau jai rū-
goti tardamas:

— Bet kaipgi eisiu. Neį-
tasei man, močia, puikių
rūbų. Neįtasei man rūbų,
kuriais pasaulį nustebinti
galėčiau. Tokių rūbų, į ku-
riuos visi žiūrėtų ir grožė-
tųsi.

Kurgi dabar galėsiu nu-
eiti su staklėse austais
rūbais, kam gi pasirody-
siu pasaulyje su prastu
marškoniu apsiaustu.

Pavydėjai, sena močia,
skatiką išmesti, kad galė-
tų tavo tikras sūnus žmo-
nėse tinkamai pasirodyti,
kad tavo sūnus nebūtų pa-
saulio išjuoktas.

— Nepavydėjau, sūnau,
— atsakė patylėjusi moti-
na. — Nepavydėjau, sū-

Pora gražuolių. Kairė — Miss Philadelphia; ir Gloria Elizabeth Sheehan iš Buffalo, Miss Western New York, kelyje į Atlantic City.

Lietuva!

"Juokinga" Poema

Rasė: LIETUVIS

"Liaudies Valdžia"

Sudarė liaudies valdžią!
Kokią? Kas darbo tau!
Aš traukdama dainą saldią
Puiki valdžia! sakau.
Štai Stalinas šauktas
Ramiai sau sėdi Maskvoj:
Tavorčius įgaliotas
Jo klauso Lietuvoj.
Maskva raštus parašo,
"Valdžia" išverčia juos,
Išvertę — pasirašo
Ir — žmonėm padiktuos.
Štai kalinių be galo!
"Politiniai" kur bus?
Kriminalus išvalo —
— Ir nekaltus ten grūs.
Kai jėgas permažas —
"Valdžia" tuojau padės
Ir kalinių bagažas
Į Sibirą riedės.
Kaip su šniup pagalba
Jie liaudį "apvalys"
Tada bus nauja kalba:
Kolchozus padarys.
"Valdžia" skubiai įvykdyt,
Ką Maskva padiktuos,
Ji šalinio nepykdyt,
Jam ūsų nepesios.
Ji liaudį "atstovauja"
Patvirtinsiu tikrai:
Žydi ten visa gauja
Ir ko ten nematai!
Kovotojai, veikėjai
Kur dingio nežinia,
Stalino pasekėjai —
— Tai duobkasiū minia.
Ir ar gali sakyti,
Kad "valdžia" nepuiki
Bandai tik apmastyti
Ir štai valio sauki.
Valio žydai, burliokai
Ir išgamų būriai,
Akli tartum apuokai,
Raudoni švyturiai!
Stalinas jūsų dievas
Nors senas bet gudrus
"Jis", sakot "mūsų tėvas"
Jam laizdote padus.
Valio! dar kartą saukiu
Valio! "Liaudies valdžia":
Krūva raudonų kaukių
Su šypsena "saldžia".
(Bus daugiau)

Lietuvių Dailininkų Darbai Vilniuj

Vilnius — Vilniaus mies-
tas yra pilnas brangių lie-
tuvų tautai paminklų, bet
kas kada juos statė, mažai
kas iki šiol žinojo ir dau-
gelio tų paminklų kilmę
tebedingstą praėjies mig-
lose. Žinoma daug garsių
svetimšalių menininkų, y-
patingai italų, pavardžių,
tačiau retas nežino, kad
šalia iš kitur kvietusių
dailininkų Vilniuje daugė-
li meno paminklų, rūmų ir
bažnyčių yra pastatę ir
talentingieji lietuviai tau-
tos vaikai. Pavyzdžiui, ilgą
laiką buvo spėjama, kad
Šv. Onos bažnyčia, kurią
net Napoleonas norėjęs
ant rankų parsinešti į Pa-
ryžį, esanti pastatyta
svetimšalių. Bet paskuti-
niai tyrimai parodė, kad
prie tos bažnyčios gražio-
sios gotikos kūrimo yra
prisidėjusios ir vietinės
lietuvų rankos. Rasta
duomenų, kad ir Šv. Petro
ir Povilo bažnyčios nuosta-
busis išpuošimas freskais
ir figūromis, nėra vienų i-
talų darbas. Ją puošė ir
vietinis dailininkas. Daug
Vilniaus bažnyčių statyto-
jų dailininkų nėra žinoma.
Tačiau jau turima davi-
nių, kad gera dalis jų yra
buvę neabejotinai lietu-
viai. Prof. Paulius Galau-
nė savo knygoje apie Vil-
niaus Meno Mokyklą 1793
— 1831 m. ištraukia iš už-
uomaršos tris lietuvius
žymius Vilniaus meno kū-
rėjus. Vilniaus Katedros,
Rotušės rūmų, Reprezen-
tacinų rūmų, Verkių rū-
mų, Sudervos bažnyčios ir
daugelio kitų neoklasiki-
nio stiliaus paminklų
pastatų autorius yra Ku-
piškio parapijos, Migonių
kaimo baudžiauninko Si-
mo Stokos sūnus, Laury-
nas Stoka Gucevičius
(1753 — 1798). Tai būta i-
domaus lietuvių. Iš vargų
prasikėlęs, pusterčių me-
tų išbuvęs misionierium
vienolyne, Laurynas Sto-
ka Gucevičius iškilo į pir-
maeilus Vilniaus archi-
tektorius. Šiandieną Vil-
niuje šį didį lietuvių tautos
genijų beprimena tik pa-
minklinė lentelė Šv. Stepo-
no bažnyčioje. — Daugelis
Vilniaus bažnyčių yra tik-
ros meno galerijos. Religi-
niai paveiksai ir portretai
apdulkėję, senovės pri-
dengti, bet savo verte dar

brangesni pasidare. Šio
meno paminklų tarpe di-
džiausia dalis yra kito lie-
tuvio, žemaičio, Lukošiaus
Smuglevičiaus sūnaus
Prano Smuglevičiaus dar-
bo. (Jis gyveno 1745—
1807 m.). Smuglevičius
buvo iškilęs net iki kara-
liaus Augusto III dvaro ta-
pytojo viršūnių, viename
tarptautiniame konkurse
1766 m. nukonkuravo net
garsųjį prancūzų tapytoją
Davidą. Šio lietuvių daili-
ninko paveiksmais yra iš-
puošta Vilniaus Katedra ir
daug kitų Lietuvos sosti-
nės bažnyčių. Kaip Guce-
vičius, taip Smuglevičius
buvo palikę visą eilę savo
mokinių, jų tarpe gabų že-
maitį iš šiluvos parapijos
Juozą Oleškevičių (1777—
1830). Vėliau šis dailini-
kas persikėlė į Petrapilį,
kur gavo Petrapilio Meno
Akademijos dailininko
vardą. — Visi šie lietuviai
dailininkai buvo Vilniaus
Meno Akademijos auklėti-
niai, o pirmieji du jos pro-
fesoriai.

Pietų Amerikoje Kelionės Įspūdžiai

Parašė Kun. J. Paškauskas.
Knygtė labai įdomi ir verta
kiekvienam įsigyti. Kaina tik
25c. Užsakymus siųskite: "Dar-
bininkas", 366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Oro viršininkas Marshal
Sir Hugh Dowdin, Angli-
jos karališko laivyno, ap-
dovanotas aukščiausių ša-
lies kryžiumi už pasižyme-
jimus.

Simpatingas ir formalus šios merginos kostiumas pa-
našus į stovylą. Tai reta proga toks fotografo suge-
bėjimas pagauti momentą nufotografuot.

Baisus Teroras Pavergtoje Lietuvoje

Vienas iš Lietuvos pabėgusių redaktorių, rimtas asmuo, dabar esąs Berlyne, praneša sekanti:

— Oficialinės Lietuvos įstaigos, oficialioji spauda daro pastangų sudaryti įspūdį, būk Lietuvos įsijungimas į Sovietų Rusiją vyko spontaniškai. Tai skaudžiausias melas, kurį kada nors tauta ir valstybė turėjo iškentėti. Visų pirma — kas gi tie „laisvai išrinktieji“ atstovai, kurie „liaudies vardu“ pasisakė už prisijungimą prie Rusijos? Jie nebuvo laisvai išrinkti ir dėl to nereprezentavo liaudies. Prieš paskutiniojo seimo rinkimus buvo uždarytos visos politinės (tautininkų, kitos jau seniau negalėjo veikti), kultūrinės ir religinės organizacijos. Iš kitos pusės — leista veikti tik komunistams (ir laisvamašiams). Kandidatus gi liaudies mityne galėjo statyti „veikiantios organizacijos“, taip kad faktiškai niekas kitas kandidatų į seimą negalėjo statyti, kaip komunistai. Buvo atsitikimų, kad bandė savus kandidatus statyti patriotai lietuviai. Tai įvyko, pav., Vilniaus mityne, kuriame dalyvavo ir min. Koganas. Kai po komunistų pasiūlymo vienas lietuvis pasiūlė kitus kandidatus, susirinkime esantieji komunistai ėmė šaukti „mirtis jam“, pradėjo teirautis siūlytojo pavardės, ėmė spaudyti į jį apsupusių lietuvių būrėlių ir šie buvo priversti aplėisti susirinkimą nieko negalėdami praveisti. Taip, kad kandidatus į seimą parinko tik kompartija, piliečiams nebuvo čia jokios galimybės pastatyti sau norimus žmones. Kandidatų buvo pastatyti tiek, kiek seime turėjo būti narių ir jie visi turėjo būti išrinkti.

Pats balsavimas irgi nebuvo laisvas. Pakartotinai buvo skelbta, kad kas ne balsuoja — tas liaudies priešas, o žmonės aiškiai jautė, kas laukia liaudies priešų. Be to, daug kur seniūnai buvo paraginti prieš balsavimus aplankyti gyventojus ir pagrasinti, jei kas ne balsuos. Yra žinių, kad taip buvo padaryta. Toliau — nebuvo sudaryta jokių balsuojančiųjų sąrašų. Aš pats balsavau visai kitoje apylinkėje ir niekas neregistravo iš kurios apylinkės esu. Taip kad nieku būdu nėra tikras apskaičiavimas balsavimo procento. Nors apskritai, reikia manyti, balsavo nemažai žmonių, nes buvo paveikti ar tai grasi-

nimu per radiją (būsime liaudies priešais), ar per seniūnus, ar per spaudą, ar pagaliau jau vien to fakto, kad balsuojant buvo daromos žymės pase ir kad ta žymė galėjo būti savotišku ištikimybės liudijimu.

Tai, dabartinis seimas tautos neatstovauja ir jo nutarimai tautos valios nereprezentuoja.

Apskritai, Lietuvos sovietizacija nebūtų įvykusi, jei būtų Lietuva palikta tvarkytis pati sau. Man teko atvirai išsikalbėti su vienu buvusiu veikliu komunistų partijos nariu, net jų propagandos vadovu Sendzikiu, kuris pasakojo, kad komunistų skaičius Lietuvoje buvo labai menkas, komunistų pasekėjų daugumas buvo žydai; tarp lietuvių, gi ypač valstiečių tarpe, komunistų partija jokio pasisekimo neturėjo. Maskva iš apmokamų propagandistų reikalavo būtinai parodyti darbą. Tad jie vienur kitur Lietuvoje naktį išskubindavo raudoną vėliavą, kad sudaryti įspūdį neva toje apylinkėje veikia komunistai. Tas Sendzika, pamatęs tuos visus tamsius Maskvos darbus, nusivylęs komunizmu, išstojęs iš partijos ir vėliau nusižudė.

Sovietizaciją nulėmė Maskvos ranka. Įvykiai Lietuvoje yra gyvas liudinin- kas SSSR ekspansijos, kuri vyko šiais etapais: visų pirma įvedimas sovietų kariuomenės, o vėliau neriboto kiekio sovietų kariuomenės. Reikia pasakyti, kad sovietų armija gerai motorizuota, turi daug imponantiškų tankų ir lėktuvų. Pagal savo vadovybės įsakymą, raudonoji kariuomenė turėjo patraukti gyventojų simpatijas; tad savo automobiliais vežiodavo vaikus ir jaunimą, taip kad žmonės sudaryti įspūdį, kad bolševikai jau gerokai pasikeitė ir jau ne tie, kaip juos žmonės pažįsta iš 1918-19 metų. Be šio psichologinio laimėjimo raudonoji sovietų kariuomenė savo buvimu pridavė drąsos vietiniams komunistams ir pakirto pasipriešinimo dviasį patriotinę masę — ką gi padarysi prieš šitokią ginkluotą jėgą, už kurios stovi didysis Rusijos milžinas.

Antra — nulėmė tolimą raidą pastatymas Lietuvos sovietizacijai palankios vyriausybės. Kad buvo sudaroma paskutinė vyriausybės asmenų pa-

rinkimą sprendė ne anks- tyvesnės vyriausybės atstovs Merkys, o tiesiog ji buvo sudaryta sovietų, net ir pasitarimai ėjo sovietų pasiuntinybėje. Žinai atsitikimus, kada sudarius naująją vyriausybę sovietų pasiuntinys Pozdniakovas duodavo direktyvas ne tik per užsienio ministeriją, bet tiesiai telefonu įsakydavo atskiriems ministrams, ką jie turi padaryti. Net tokie, palyginti, smulkūs, kaip naujo „XX Amžiaus“ redaktoriaus (prof. Kolupailos) parinkimas buvo įvykdyti sovietų pasiuntinybės įtaka, net su žinia Dekanozovo. Apie tą jis pats buvo vėliau prasitaręs.

Iš kitų Lietuvos sovietizaciją vykdančių priemonių, reikia paminėti spaudos ir žodžio laisvės atėmimą. Draugijų veikimas buvo suspenduotas, vėliau uždarytos. Nerizikuojant savo laisve ar gyvybe, niekam nebuvo palikta teisė kritikuoti esamą tvarką. Sineiant su redaktorais man teko patirti, kad niekada nėra buvę tokio redakcijų maltre- tavimo, kiek paskutiniu metu. Cenzūra braukdavo išstisus puslapius. Kaip kuriose galima sukinėti porą faktų: vyriausybės žmonės nuolat skelbdavo, kad Lietuvoje neturi būti šovinizmo, o turi visų tautybų žmonės sugyventi. Vienas patriotinio nusistatymo žurnalistas parašė straipsnį, kuriame labai švelniai ir atsargiai stiliumi pakartojo vyriausybės narių pareiktą mintį, kad neturi būti šovinizmo, lietuvis turi sugyventi su kitų tautų žmonėmis, bet — pridėjo žurnalistas — lietuvis turi sugyventi ir su lietuviu. Si pastaroji mintis cenzoriaus buvo išbraukta.

Antras faktas — po įvedimo neriboto skaičiaus sovietų kariuomenės į Lietuvą pagal aukščiau nurodytą tvarką buvo įvedimo pusvalandis, kuriame lojalią kalbą pasakė pavarasarininkų vadas Dr. Leimanas ir aštrią kalbą prieš buvusį režimą pasakė jaunimo centro veikėjas (pirmininkas?) Kėžinaitis — tuo metu jau ėjęs cenzoriaus pareigas. Abi kalbos buvo transliuotos per radiją ir vėliau duotos „Eltos“.

„Pavarasario“ redaktorius norėjo atsispausdinti Dr. Leimano kalbą. Tačiau cenzorius Kėžinaitis to neleidė, o liepė spausdinti tik vieno jo (Kėžinaičio) kalbą. Kai „Pavarasario“ redaktorius pasiskundė aukštesnėms instancijoms, ne tik nelaimėjo, bet dar be Kėžinaičio kalbos buvo liepta įdėti komjaunimui pasakyta kalba.

Laikraščiai dar vis stengėsi laikytis, kad nepakriktytų skaitytojų kadras, — kad skaitytojai nebūtų verčiami skaityti žalingesnių komunistinių laikraščių, tačiau paskutiniu metu uždarė visus buvusius patriotinius ir religinius laikraščius.

Kadangi kompartijoje

Kada Jung. Valstybių valdžia uždėjo draudimą išvežti tam tikros rūšies metalą į Japoniją ir besitarinant laikui, kada turėtų būti taškas sustojimo krauti į laivus, atvykę Custom inspektoriai seka paskutines kelias minutes, sekundes. Šis vaizdas pagautas Portland, Oregon.

buvo daugiausia žydai, tai greit jie užėmė atsakingus postus kaip komisarai įmonėse, įstaigose. Pav., net tokia katalikų knygų leidykla, kaip Šv. Kazimiero draugija, kuriai vadovavo pirma prel. Jakštas, vėliau kan. Vaitkus, atsidūrė komunistuojančio žodo valdžioje. Į KVC patalpas atėjo du komunistai žydai, viena komunistė lietuviė ir vienas jų atsivertęs policininkas ir paėmė patalpas Randonajai pagalbai. „Pažangos“ rūmuose įsikūrė kompartija, Ateitininkų ir Pavarasarininkų rūmus okupavo raudonarmiečiai, Šv. Jėzaus Širdies Tarnaičių kongregacijos namus Šiauliuose taip pat perėmė nauji žmonės savo žinion. Marijampolės marijonams, kurie turėjo nemažą biblioteką, liepta iš patalpų išsikrauti per dvi valandas. Didelė dalis istorinio Pažaislio vienuolyno užimta Valst. Archyve, kuris turėjo fortą užleisti raud. Armijos reikalams.

Vykdančios SSSR ekspansijos tikslus tuojau pradėta suiminti veiklesnius inteligentus, kurie galėtų palaikyti patriotinę samoną. Buvo suimti Dr. Tamošaitis, Dr. Bistras, „Liet. Žinių“ redakt. Kardelis, liaud. veikėjas Toliušis, Mackevičius, „XX Amžiaus“ redakt. Skrupskelis, Dielininkaitis, KVC direktorius Dr. Leimanas ir daugybė kitų. Suimami daryti nakčia. Suimami paprastai atėdavo kompartijos ir milicijos atstovai (jų tarpe vienas ar abu žydai) ir policininkas. Suimant darydavo kratas, ar jei nesuspėdavo — užplombuodavo rašomąjį stalą, visą kambarį, biblioteką ar ką kitą. Niekas iš suimtųjų giminių prie jų negalėjo prieiti. Net nei žmonos. Arštai vis augo. Rugpiūčio pradžioje atbėgęs į Vokietiją Lietuvos valdininkas tvirtina, kad yra suareštuotų iš viso arti 10,000 žmonių. Areštuojami įvairius veikėjus, įvairių organizacijų vadovus,

itakingesnius mokytojus, karininkus, kovotojus su bolševikais 1919-20 metais, buvusius „baltvardiečius“ ir tt.

Suimtiesiems pritaikomos ir tortūros. Buvo višiški patikimų žinių, kad karcerijje buvo rastos negyvas buv. valst. tarybos narys Tomkus, kuris neva nusižudęs. Iš prokuratūros paeinančios žinios tvirtino, kad jis nusižudė negalėjęs, nes vedant į karcerį gerai išskratoma, o karcerijje nėra kuo nusižudyti. Greičiau patikima versija, kad jį, kaip aiškų antikomunistinių tendencijų žmogų, bus nužudę GPU agentai. Bijodamas tortūrų esą vienas susisiekimo tarnautojas (Dr. Zubkaus brolis) areštuotas nustumęs sargybinius ir puolęs po traukinį. Dalis areštuotųjų buvo laikoma saug. policijos rūmų daboklėse, dauguma kalėjime. Kauno kalėjime — didelė kamšatis. Dalis kriminalinių nusikaltėlių perkelta kitur, kad būtų vietos politiniams. Kai kuriose kamerosse buvo sukimšta daugiau 20 žmonių. Pasisaikšiot kalėjimo kieme jiems neleist. Kalėjime langai užmūrijami, paliekant mažą plyšį viršuje (sako maždaug per plytą), kad nebūtų matyti, kas kamerosse sėdi ir kad nebūt kokio signalizacijos ryšio su esančiais už kalėjimo.

Dalis inteligentų bando gelbėtis bėgdami į Vokietiją. Tačiau siena kaskart labiau saugoma. Sieną saugo SSSR kariai. Dieną slypi krūmuose, nakčia vaikšto po tris. Rusai neperspėja bėglių, o šauna tiesiai. Paskutiniu metu pasienio sargybos sustiprintos raitelių daliniais. Sieną tveriamas spygliuotomis vielomis.

Idomu, kad nuo sovietų į Vokietiją atbėgo net vienas žydas. Jis pasakojo, kad daug žydų bėgtų į Vokietiją, jei turėtų nors kokį tikrumą, kad jų negrąžins. Vežamus į Rusiją gabe-

na užplombuotuose vagonuose, iš kurių girdėti šauksmai „vandens“.

Vienas daktaras lenkas, kurį man teko pažinti, tvirtino sekęs komunistų veiksmus ir žinąs, kad inteligentus iš Pabaltijo gabena į Kazakstaną. Čia daug kur esą jaučiama didelė stoka vandens, kai kurie išvežtieji atsiunčia laiškus, prašydami drabužių. Daugeliui tenka užsiminti avių ganymu. Netaip seniai gavę iš gyvulių mėslo darytus briketus, iš kurių turėsią žiemai pastoges pasistatyti.

Lietuvoje dabar yra didelis laukimas sovietų vokiečių karo. Daugelio tikima, kad tik tada bus galima išsivaduoti nuo neapkenčiamo bolševizmo. Paskutiniu metu GPU agentai vartoja dar naują būdą atsikratyti nepageidaujamais asmenimis, suvaidinant tokią komediją: areštuotasis atvedamas iš kalėjimo į saugumo policiją ir čia pasakoma jam, kad jis paleidžiamas, į dokumentus įrašoma, kad paleistas. Kai paleistas išsineina pro saugumo poli- rūmų duris, jo jau laukia sovietų automobilis, kurį „paleistas“ įsodina- mas ir su juo tvarkosi jau GPU. Kai į saugumo poli- ciją ateina pasiteirauti gi-

minės, pranešama, kad ieškomasis paleistas. Taip atsitikę su p. Statkum ir eile kitų.

Gyventojai, turį butus netoli nuo Pažaislio pasakoja, kad dažnai ten naktimis girdisi šūviai.

Besidomėdamas sovietų igulų nuotaka Lietuvoje kartą turėjau arti valandos užtrukusį pasikalbėjimą su dviem aukštesniais sovietų kariškiais, kurių vienas buvo politrukas. Jie, žinoma, gyrė, kad dabar pas juos esą milijonai traktorių, kurie gali būti panaudoti karo reikaliams. Norėdamas išgauti jų nuomonę Vokietijos atžvilgiu, pratariau, kad daugelis lietuvių matydami į Lietuvą gausiai gabenamas motorizuotąsias dalis, mano, kad gali kilti karas. Sovietų karininkai tuoj pastebėjo, kad dabar yra sutartis su Vokietija, santykiai geri, bet tuoj pat pridėjo: „Jei jūs paklaustumėt net mažą mūsų pionierių (vaikų organ. narių), ar vokiečiai mums draugai, ar priešai, kiekvienas duos aiškų atsakymą (su- prask — priešai)“. Toliau jie atvirai pareiškė: „Prieš žmones mes nenorime kariuoti, tačiau patys suprantate, kad mes negalime pasilikti apsupti kapitalistinės sistemos“.

Į Vokietiją yra perbėgusių sovietų karių. (Idomu ar ir vokiečiai juos „kidnapi“?) Su vienu jų buvo susitikę pabėgėliai lietuviai ir jiems jis pasakojo, kaip Rusijoje trūksta drabužių, maisto; taip pat pareiškė, kad ir kareivinėse blogos sąlygos.

Yra gandų, kad sovietų kariai ir karininkai labai nemėgsta politrukų ir tame esanti viena iš didesniųjų sovietų armijos silpnųjų pusių.

Idomu patirti, kad raudonarmiečiams jų mitinguose komisarai išaiškino, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonės patys pradės prisijungimo prie Sovietų Sąjungos. Tas buvo patirta, kuomet pas vieną Suvalkijos ūkininką raudonarmietis, pamatęs kaip ūkininkas gyvena, išsitarė: „Nesuprantu Jūsų. Vis- ko pas jus yra — puikiai gyvenate, visai netaip kaip pas mus; kodėl jūs prašėte prisijungti prie mūsų?“ Nustebęs ūkininkas net akis pastatė, kad Lietuvos žmonės „prašė- si“.

Šeimininkų Dėmesiai

Jei nori būti gera šeimininkė-virėja, tai tuojau išsilyk labai naudingą knygą — „VALGIŲ GAMINIMAS ir NAMŲ PRIŽIŪRĖJIMAS“. Be to, šioje knygoje dar yra pridėtas kaip pasigaminti iš visokių vaisių vyną. Knyga turi 223 puslapius. Jos kaina tik \$1.00. Užsakymus su money orderiu siųskite:

„DARBININKAS“

366 West Broadway, South Boston, Mass.

Išsilykite

PILIETYBĖS KATEKIZMĄ

Pamokinantis Apie Amerikos Piliečio Teises ir Priedermes

Jei ruošiesi gauti Pilietybės Popierius, tai ši knygelė daug jums padės, nes joje randasi daug klausimų ir Atsakymų angli ir lietuvių kalboje.

Kaina Tik 25c.

Siųskite užsakymus:

„DARBININKAS“

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Jūs tikrai sutaupysite pinigų per

SAVINGS BANK
GYVYBĖS APDRAUDĄ

Taupyk per paštą, tegu laiškanės būna pasiuntinys į Banką.

Indėlių Nuostimčiai Pradedama 10-to kiekvieno mėnesio

PENNY SAVINGS BANK

1365-1375 Washington St. Boston, Mass.

Send for FREE BOOKLET

Name _____

Address _____

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

LOWELL, MASS.

Jau trys savaitės praslinko, kai įvyko pagerbimas mūsų Dvasios Vado, kun. Pranciškaus Strakausko. Pagerbimo bankietas buvo suruoštas sekmdienyje, spalio 6 dieną. Lowelliečiai kiekvieną metų savo kleboną pagerbia apie Šv. Pranciškaus šventę. Tai atlieka bažnytinės draugijos, kaip tai Apaštalavimo Maldos draugija, Gyvojo Rožančiaus brolija, Šv. Vardo vyrų draugija ir kitos bažnytinės draugijos, ypatingai Tretininkų brolija, kuri yra arčiausia savo patriarcho šv. Pranciškaus. Šiais metais rengimo komisiją sudarė: Jonas Šaukimas, Adomas Dzedulionis, Jadvyga Sabaliauskienė ir vargonininkė, p. Veronika Dzedulionytė. Bilietų platintojo komisija: Jieva Dzedulionienė ir Karolina Versackienė. Bankiete dalyvavo daug parapijiečių, svečių, kunigų ir profesionalų iš įvairių kolonijų. Vakaro bankietą pradėjo Tamas Versackas, o jo vedėju buvo kun. J. Vaitekūnas. Bankiete buvo pasakyta daug gražių kalbų ir linkėjimų, kuriuos pasakė dalyviai svečiai kunigai ir profesionalai. Be to gauta daug sveikinimų laiškais ir telegramomis iš tolimųjų kolonijų. Meninė programą išpildė orkestras, choras, solistai ir kiti menininkai. Taip pat būrelis mažų vaikelių, mergaičių ir berniukų, vadovaujant vargonininkei V. Dzedulionytei, pasakė gražias eiles, pritaikin-

tas vardinių dienai. Jie klebonui įteikė gėlių pintinę, kurioje buvo nevystantis maldų bukietas ir materialių dovanėlių bažnytinę draugiją. Pabaigoj kalbėjo patsai klebonas, išreikšdamas širdingą padėką visiems savo parapijiečiams ir svečiams.

Bankieto eilės:—
Parapijiečiai garbę atiduodami,
Atėjome visi ištikimi,
Cerbiamą savo kleboną pagerbti,
Ir šiame bankiete jį pasveikinti.
Rengėjai ir rengėjos
Buvo bilietų pardavėjos,
O mes visi kaip svečiai
Susirinkom apšči.
Bankietan visi susirinkom,
Atėję vietas išsirinkom,
Norėdami kiekvienas garbingai
Kleboną savo mylėt meilingai,
Ištikimai jo visados klausyti
Esame pasiruošę ir jo valią pildyti
Teiksi, Tėveli, mus visados mokyt,
Idant visi su tavim galėtume
Dangun nuvykt.

SENIS DZOKAS

Šokiai November 8

BROCKTON, Mass. — "Darbininko" šokiai praėjo, kuriuose dalyvavo jaunimas iš visų kolonijų taip pat ir iš Brocktono. Dabar Brocktoniečiai kviečia visą jaunimą atvykti Brocktonan lapkričio (November) 8 dieną, ir dalyvauti jų šokiuose. Gros geriausias Brocktono orkestras — Billie Burke's. Šv. Roko par. svetainėje grindys naujos; niekad dar ant jų nešoko, taigi jaunimui tikrai patiks.

Oras patogus, atvažiuokite iš visur. Išsiuntinėjome kvietimus po visas kolonijas — Nashua, Worcester, Providence, Lawrence, Lowell, Cambridge, South Boston, — tikimės, kad iš visur suvažiuos gražūs lietuviai kasis jaunimas.

Vieta labai lengva surasti. Imkite Route 28 iki Ames Str. — važiuokite Ames St. iki Šv. Roko par. svetainės.

Per ištisą mėnesį darbavosi su tiketais sekanti komisija:

Susana Jarmalavičiūtė, Julija Povilaitytė, Veronika Miškinytė, Juozafina Liolaitė, Julija Česnauskaitė, Margareta Sinkavičiūtė, Virginija Jakavonytė, Vytautas Silevičius, Bronis Kie-la, Emilija Oksaitė, Natalija Darulytė, Stanislovas Balberis, Jonas Tamulevičius, Stanislovas Jenčiūnas, Algirdas Germanavičius, Jonas Grigas, Ona Rozlinitė, Veronika Švagždytė, Ona Vaitkevičiūtė, Ona Norikiūtė, Marijona Žemaitytė, Alena Pranskiūtė, Edvardas Tautkus. Tikimės, kad jų darbas bus sėkmingas — ir kad priplauks iš visur gražiausias jaunimas. Taigi visi į Brocktoną, November 8.

Brocktono Jaunimo Komitetas.

ROCHESTER, N. Y.

Didžiojo Karo Veteranų Vakariene

Amerikos legijono Lietuvių Jono Gudino Postas 459 rengia labai šaunią vakarienę lapkričio 10 d., parapijos svetainėje. Šios vakarienės tikslas yra dvigubas. Pirmiausiai išvakarės karo užbaigos dienos "Armistice Day" bus paminėta užbaigta tos nelaimingos karės, kurios priežastis yra dabartinis antaras pasaulinis karas, baisesnis

Didžiosios Britanijos amunicijos dirbtuvės skubiai dirba didžiąsias lėktuvams bombas, kurios gins šalį nuo užpuolikų.

už pirmąjį. Kitas tikslas to vakaro tai sukėlimas fondų įrengimui mūsų lietuvių mokyklai stulpo vėliavai ir Amerikos vėliavai, kuri labai reikalinga iš lauko ir kurių veteranų organizacija pasirengė įtaisyti. Darbas jau pradėtas ir cementinis pamatas dėl stulpo vėliavai jau yra įmūrytas.

Todėl tikslas yra labai gražus, o kadangi lietuviai karo veteranai sugeba surengti labai gražius parengimus, todėl reikalingas visų lietuvių ta darbas remti iš visų spėkų. Posto komandierius p. Silvestras Butrimas užtikrina, kad visi bus užganėdinti. Praneša taipgi, kad dalyvaus labai aukštų svečių Amerikos Legijono narių, yra taipgi kviečiami lietuviai legionieriai iš Utica, N. Y., Niagara Falls, N. Y., ir kitų apylinkių kolonijų. Todėl vakaras bus įdomus. Po vakarienei grieš žymus orkestras, prie kurio muzikos bus visiems proga pamankštinti savo jaunais ir jau senstančias kojas.

Dalyvaus skaitlingai, kad neapviltume lietuvių legionierių, kurie sunkiai dirba naktimis nemiegodami, kad tik tai parengimas būtų pasekmingas ir kad Lietuvių mokyklai būtų pagrazinimas su nauju "Flag Pole" ir nauja Amerikos vėliava.

WASHINGTON, D. C.

The American Lithuanian Society of Washington, D. C., sulaukus rudenio, pradėjo vėl susirinkimus kas mėnesį.

Tarp naujienų yra pranešimas, kad Juozas Zemaitis iš Wilkes Barre, Penna., vedė Helen Zaladonis, iš Pittsburgh, Pa. Vestuvės buvo rugpiūčio mėnesį jaunosios mieste. Jiedu gyvena šitam mieste. Gero pasisekimo!

Pirmininkas Albert W. Shupienis važinėjo jūrų laivą į Havana Cuba, ir parvažiavęs, turėjo parodyti daug paveikslų ir parsivežė su savim jauną krokodilą (Alligator). Mokina jį plaukti.

Buvo keli išvažiavimai lietuvių į pakraščius, Chesapeake Bay, ir tt.

Pradžioje spalio visi važiavo į Rock Creek Parke ant Weiner Roast. Buvo linksmas vakaras.

Bowling rungtynės jau prasidėjo. Spalio 19-tą buvo susirinkimas dviejų ratelių, kurie praleido linksmą vakarą.

Pasirodė keli nauji lietuviai, naujai atkeliavę iš tolimųjų vietų, dirba šiame mieste.

Lapkričio 8-tą bus pirmas karas mokyti lietuvių kalbos. Rodos, kad daugelis ateis ta vakarą, kad neužmirštų lietuvių kalbos, kai grįš svečiuotis pas gimines.

Paskutinis vakaras buvo įvykęs Albert W. Šupienio namuose, ir apie 30 buvo susirinkę tą vakarą ir turėjo labai linksmą vakarą, gavo užkandžių ir turėjo "good time".

Klūbas turėjo "Splash Party" Ambasador viešbuty, spalio 3, vakaras buvo pilnas juokų. Buvo lenktynės tarp vyrų ir merginų — juokų be galo. Kožnas turėjo išplaukti šiaudynė nuo vieno galo iki kito, ir tada ir tada gavęs gumini, balūną, turėjo jį pripūsti vėjo iki trūkimo. Sunku padaryti taip — darykit, pats vieną kartą. Buvo lenktynės plaukti nuo galo į galą su žibancia žvake.

Tas visas patiko taip gerai žmonėms ir dienraščių darbininkams, kad traukė lietuvių atvažiad ir įdėjo į dienraštį antrą dieną.

Pabaltijo Amerikiečių Draugijos Washington'e, D. C. įvyko mėnesinis susirinkimas spalio 21 d., 8 val. vakare, International Student House, 1908 N. H. ave., N. W.

Susirinkime buvo skaitoma raportas iš metų veikimo ir išrinkta draugijos valdyba.

Į valdybą išrinkta ateinančioms metams šie asmenys: p. Otto S. Beyer — pirmininku, p. L. J. Esunas — raštininku, p-lė Ludmilla Floss — pirmuoju vice-pirmininku ir pirmininke Estų sekcijos, p. Frederick Schoning — antruoju vice-pirmininku ir pirmininku Latvių sekcijos, p-lė Vera J. Gaudel — trečiuoju vice-pirmininku ir pirmininke Lietuvių sekcijos, Dr. Ellis Haworth — ketvirtuoju vice-pirmininku ir pirmininku Amerikiečių sekcijos, ir p. David Knox — penktuoju vice-pirmininku ir pirmininku Suomų sekcijos. Kiti valdybos nariai yra šie: ponias Mayme Ranta — išdininke, ponias Adelė Dirvelis - Roszel — socialė sekretorė, ponias Olivia Lockwood — protokolų raštininke, p. John Weir — maršalka. Vykdymo komitetas išrinkta šie: p. Reino Luoma, p. Taivo Ranta, p. Everett Ansley ir Dr. William Perau.

Susirinkime kalbėjo šie svečiai: senatorius William H. King iš Utah ir Chas. R. Pusta, buvęs Estijos užsienio ministris ir vėliau tos šalies atstovu Prancūzijoje. Senatorius King kalbėjo gindamas Pabaltijo valstybes ir pasmerkdamas Sovietų Rusiją už jos naikinimą civilizacijos. Jis pagyrė Draugijos darbą ir siekius ir palinkėjo jai toliau dirbti geriausia me pasisekime.

p. Chas. R. Pusta pabrėžė, kad tautos negali būti priverstinai sujungiamos vienon federacijon ekonominiais ir politiniais tikslais, duodant joms autonomiją. Tokia sistema turės pasi-

sekimą, jei tai bus atlikta laisvu tautų noru ir susitarimu. Tokia nauja tvarka ir sistema neturės pasisekimo ir todėl turi būti atstatytos okupuotos Pabaltijo valstybės nepriklausomomis.

Po to kalbėjo Draugijos naujai išrinktas pirmininkas p. Otto Beyer. Jis yra žymus žmogus ir yra pirmininkas National Mediation Board.

Pasiūstoji rugsėjo mėn. draugijos Kongresui rezoliucija, buvo atspausdinta estų laikraštyje ir daugelyje lietuvių laikraščiu.

Į rezoliuciją gautas sekantis atsakymas nuo kongresmano Ambrose J. Kennedy iš Maryland:

"Dear Mr. Esunas:

This is to acknowledge receipt of copy of the resolution adopted by you Society, which I have had referred to the Committee on Foreign Affairs.

You will find this in the Congressional Record of Wednesday, October 9, 1940 on page 20329.

Very truly yours,
Ambrose J. Kennedy.

DETROIT, MICH.

Spalio 23 d. Moterų Sąjungos 72 kuopa surengė gražų vakarėlį, kuris įvyko Šv. Petro parapijos svetainėje, dviejų metų kuopos įsisteigimo sukačiai paminėti. Vakarely buvo ir svečių iš kitų kuopų.

Kauliukais žaidimą pabaigus, laimėtojos gavo dovanų, kurias paaukojo pačios sąjungietės. Po to įvyko vakarienė. Vakaro vedėja buvo kuopos raštininkė M. Brazauskienė. Vakaro metu pasakyta daug gražių sveikinimų ir linkėjimų, kuriuos pasakė O. Gribienė, P. Medonienė, O. Simonienė, M. Stankienė, V. Stepulionienė, M.

Kazevičienė, Q. Kratavičienė iš Michigan ir galiausiai P. E. Paurazienė. Kadangi vakarely buvo ir viešnių, tai jos buvo kviečiamos prie sąjungos prisirašyti. Vakaru baigiantis, vakaro vedėja visoms sąjungietėms nuosirdžiai padėkojo už atsilankymą ir kvietė visas pasilinksinti, pažaisti. Duldelė.

PHILADELPHIA, PA.

A. A. MOTIEJUS LUSAS

Penktadienio naktį, spalio 18 d., tapo gatvekarium užmuštas Motiejus Lusas, gvv. 2838 Winton St. Visą laiką buvo žymus veikėjas Point Breeze lietuvių kolonijoje, ir ypač vietinėje Lietuvių - Amerikonų Pašalpinio klubo draugijoje.

Velionis Amerikon atvyko 1911 metais. Paėjo iš Jurkonų kaimo, Valkininkų apskrities. Čia dirbo Atlantic Refining Co. Nuliūdime paliko žmoną Oną, sūnų Praną, 11 metų, ir dukterį Luciją, 7 metų.

Trečiadienį, spalio 23 d., po gedulingų pamaldų Šv. Kazimiero bažnyčioje, tapo palaidotas Šv. Kryžiaus kapinėse.

Rasantis šiuos žodžius reiškia gilia užuojautą likusiai nuliūdime šeimai, o mirusiam draugui amžiną atilgį šios šalies žemelėje. — Pranas Pūkas.

Moterims Sąjungietėms

Mass., Me., ir N. H. Moterų Sąjungos apskr. suvažiavimas įvyks lapkr.-Nov. 10 d., 1940.

Sesijos įvyks Šv. Kazimiero parapijos svetainėje, 119 Temple St., Nashua, N. H., kurios pradedės 1:30 val. po pietų punktualiai. Yra kviečiama, kad visos kuopos prisijustų skaitlingai atstovų į suvažiavimą, kuris taipgi yra metinis. Turim svarstyti daug svarbių reikalų ir keletą labai svarbių klausimų, liečiančių mūsų kaikiurių kuopų nares. Taipgi turėsim ir paskaitą, kurią skaitys mūsų apskr. dvasios vadas. Lauksim skaitlingo suvažiavimo. Teklė B. Mažeikienė, Apskr. Pirm.

Remkite tuos profesionalus ir biznierių, kurie savo skelbimais remia "Darbininką".

Millbury Cafe

Užlaikome visokių gėrimų ir valgių. Patarnavimas mandagus. Kviečiu atsilankyti.

Adomas Kuderauskas, Savininkas

208 Millbury St., Worcester, Mass.

VALGOMŲJŲ DAIKTŲ KRAUTUVES

Pirkti pas biznierių mėsą, valsius, daržoves ir kitokius daiktus, kurie ikebliai "Darbininke" apsimoka, nes jie parduoda šviežius produktus ir mašinai patarnauja. Nuėję į bilę kurią krautuvę pasakykite, kad jų skelbimą matėte "Darbininke".

Povilas Bushmanas

48 CRESCENT AVENUE, Telephone Columbia 6702 29 SAVIN HILL AVENUE, DORCHESTER, MASS.

Perkins Market

P. Baltrušionas ir p. Klinga, Sav. 788 Broadway, Tel. SOU 3120 40 BOSTON, MASS.

Draugijų Valdybų Adresai

LIETUVOS DUKTERŲ DR. JOS PO GLOBA MOTINOS ŠV.C.

Pirmininkė — Eva Markienė, 625 E. 8th St., So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 1298
Vice-Pirm. — F. Zaleskienė, 564 E. Broadway, So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Ona Ivaškienė, 440 E. Sixth St., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. — Marijona Markonitė, 4115 Washington St., Roslindale, Tel. Parkway 2352-W.
Izdininkė — Ona Stanislaitė, 105 West 6th St., So. Boston, Mass.
Tvarkdarė — Ona Muzgirdienė, 1512 Columbia Rd., So. Boston
Kasos Gl. — Marijona Aukštikalnienė, 111 H St., So. Boston, Mass.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarninką mėnesio, 7:30 val. vakara, pabažnytinėje svetainėje. Visada draugijos reikalata kreipkitės pas protokolų raštininką.

SV. JONO EV. BL. PASALPINES DRAUGIJOS VALDYBA

Pirmininkas, Juozas Švagždys, 601 6th St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirm. Albinas P. Neviera, 16 Winfield St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. Jonas Gilneckis, 5 Thomas Pl., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. Aleksandras Ivaška, 440 E. Sixth St., So. Boston, Mass.
Izdininkas Vincas Zaleskas, 613 E. 5th St., So. Boston, Mass.
Maršalka, Jonas Zaika, 7 Winfield St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėdienį, kiekvieno mėnesio 2 val. po pietų. Parapijos salė, 492 E. 7th St., So. Boston, Mass.

Taupūs Massachusetts Žmonės gerai pažįsta vertę, ir jie pažįsta Ale. Todėl PICKWICK buteliuose užima pirmą vietą pardavime.

IŠ KRANO Parodyk į Pickwick Kraną

BUTELIUOSE 12 Oncų ir Pilnomis Kvortomis

PICKWICK ALE

Brewed by HAFENREFFER & CO., Inc., Boston, Mass., BREWERS SINCE 1870

Copyright 1940, HAFENREFFER & CO., Inc.

VIETINĖS ŽINIOS

ŽINUTES

Sv. Petro par. choras dirba nušilęs, vadovybėje muziko R. Juškos, besirengdamas prie Federacijos didelio koncerto Lietuvai šelpiti, kurs įvyksta, už poros savaitę, Bostono mieste. Pavyzdin, sekmadienį, atgiedojęs sumai, šis pajėgus choras turėjo pratybą. Po tam dalis jo nuvažiuojo į Dariaus Posto iškilmes padainuoti. Choras laikė pratybą ir praeitą sekmadienį po sumai. Rengiasi ir vakarais.

Apie artistės Kaskas koncertą rašo šie laikraščiai: The Boston Post, The Boston Herald, South Boston Gazette, ir The Pilot. Žinom, apart mūsiškių, "Darbininkas" rašo nuolatos. Rašo ir "Amerika", "Draugas" ir "Garsas".

Daug anglų reikalauja Kaskas koncerto tikietų. Lietuviai visose kolonijose ir subruzo įsigyti tikietus. Galima sakyti, tik viena savaitė belieka visiems apsirūpinti tikietais.

DAKTARAI

Lietuvis Dantistas

A. L. Kapočius

517 E. Broadway,

So. Boston, Mass.

TEL. SOU Boston 2660

Ofiso valandos nuo 9 iki 12, nu 1:30 iki 6 ir nuo 6:30 iki 9 v. v. Nedėlionis nuo 9 iki 12 val. vakare Nedėlionis nuo 9 iki 12 val. dienos (pagal sutartį)

Tel. TROWbridge 6330.

John Repshis, M. D.

(REPSYS)

Lietuvis Gydytojas

278 HARVARD STREET,

Kampas Inman art Central Sq.

Cambridge, Mass.

Ofiso Valandos: 2 — 4 ir 6 — 8.

Dr. J. C. Landžius

(Seymour)

Specialybė — akių, Vidurių ligų,

ausų, nosies ir gerklės.

X-Ray ir Peršvietimo aparatai.

Val. 2-4-7-9. Tel. Sou 2712

534 Broadway,

So. Boston, Mass.

ĮVAIROUS SKELBIMAI

REIKALINGA moterų siuvėjų finišers prie siuvimo švarkų coats. Nuolatinis darbas ir geras atlyginimas. Atsiskaukite: 60 K St., So. Boston, Mass. (4)

PAIESKAU savo brolio Karoliaus Petkevičiaus, kuris save vadinosi Charles Peterson, pėjo iš Sudokio kaimo, Ukmergės apskr. Paskutiniu laiku gyveno Albany, N. Y. ir apylinkės miestuose. Prašau atsiskaukti pačiam, arba kas žinote apie jį prašome man pranešti, už ką būsiu labai dėkinga. Marijona Zurolinė, 36 Moseley St., Dorchester, Mass. (25-4)

See WOODSTOCK TYPEWRITERS

Woodstock Typewriter Company
Chamber of Commerce Bldg.
80 Federal St., Boston, Mass.
LIBerty 6907-08

Lapkričio 3 d., staiga mirė, miesto ligoninėje, Jonas Cyzius, 43 metų, gyv. 43 W. 7th St. Jis paėjo Daugu parapijos. Amerikoje pragyveno 27 metus. Paliko žmoną Marijoną (Klimasauskaitę), dukterį Oną, seserį ir brolių. Pašarvotas pas graborių D. A. Zaletską. Laidojamas, lapkr. 7 d., 9 val. ryte, iš Sv. Petro par. bažnyčios, Naujos Kalvarijos kapuose. Melskimės už gyvus ir mirusius.

Sekmadienį, lapkričio 10 d., įvyksta Blaivininkų seimas, So. Bostone. Blaivininkai ir jų prieteliai išklauskys šv. mišias, 11 v. ryte, ir pamokslą, Sv. Petro par. bažnyčioje ir priims Sv. Komuniją. 12:30 val. p. p., įvyks dideli pietūs, bažnytinėje salėje. Po tam sesijos. 6 val. vakare, toje pat bažnytinėje salėje bus vakarienė ir programa. Visi Blaivybės pritarėjai kviečiami į minimas iškilmes.

Lapkr. 11 d., 7:30 val. vak., parapijos salėje, 492 E. 7th St., įvyksta judami paveikslai apie Lietuvą.

PADEKA

Seštadienį, lapkr. 2, š. m., kažin kaip netikėtai sužinojusios mano gimtadienį, p. p.: Siaurienė, Markšienė, Nanartavičienė, Žardeckienė, Čaplikienė, Čurlionienė, užklupo mane, kitais žodžiais tariant, užpuolė su puodais, bliūdais, gėrimais ir užkandžiais, kad atžymėjus mano paminimą gimtadienį. Tas sudarė man ypatingo išpuolio. Norėjosi, nei tai verkti, nei tai džiaugtis ir tik kažkokio jausmo pagauta pradėjau šauktis vandens... Nors ir mano pažįstamos draugės padarė man tą vizitą, bet tas vidujinis šurpilas parbloškė mane.

Kadangi tai buvo mano draugų didelis gėrindumas pasveikinti savo artimąją, taigi aš giliai įvertindama jų tą didelį draugiškumą esu didžiai joms dėkinga ir tariau nuosirdų aciu.

Koncerto Nukentėjusiems Nuo Karo Lietuvoje Bilietai

Koncerto bilietų, kuris įvyks lapkričio - November 17, 1940, 3:30 val. p. p., Jordan Hall, galima gauti pas Petrą Vervecką, 908 E. Broadway, So. Boston, Mass. Telefonas — 2578. Taip

Blaivininkų Seimas

Pilnųjų Blaivininkų Seimas, įvyks sekmadienį, lapkričio 10 dieną, Sv. Petro parapijos bažnytinėje svetainėje, So. Boston, Mass.

Visos Blaivininkų gyvuojančios kuopos išrinkite atstovų kuo daugiausia, kad seimas būtų skaitlingas. Seimo tvarka tilps vėliau spaudoje.

Kun. J. Padvaikas, pirm. V. J. Blavackas, Rašt.

gi "Darbininke", 366 W. Broadway, So. Boston, Mass. Telefonas — 2680. Taipgi galima užsisakyti pas paneles Evą Macaitę, Telefonas SOU 4073 ir Oną Sinkvičiūtę, SOU 0769. Taipgi klebonijoje galima duoti rezervacijas per kleboną kun. Pranciškų Virmauskį, ir muziką Rapolą Jušką, West 5th Street, So. Boston, Mass. Taipgi bilietų galima gauti: K. Šidlauskas, 918 E. Broadway, Tel. SOU 9367, So. Boston, Mass.; Lietuvių Piliečių klube, E ir Silver Sts., So. Boston, (pas p. Apšiegą).

Bilietų kainos — po \$2.00; \$1.50; \$1.00 ir 75c.

Cambridge, Koncerto Nukentėjusiems nuo karo Lietuvoje, kuris įvyks lapkr. 17, š. m. Jordan Hall, Boston, 3:30 val. p. p., tikietus galima gauti ponų Bačinskų krautuvė, 403 Windsor St. Kviečiami visi skubiai įsigyti.

MIRTINAI SERGA

No. Reading State Sanatorijoje sunkiai serga p-lė

Adelė Gedminskaitė. Pasveikti jai jau labai mažai vilties. P-lė Adelė priklausė prie jaunųjų choro ir prie sodaliečių. Jos tėveliai, William ir Rožė Gedminskai, gyvena 127 Bowen St., So. Boston.

PRANESIMAS

Lietuvos Generalinis Konsulatas praneša, kad nuo š. m. lapkričio mėn. 1 d. jo naujas adresas yra

41 West 82nd Street, New York, N. Y. Telefonas pasilieka tas pats, būtent: TRafalgar 7-4552.

Pirmadienį lankėsi "Darbininke" pp. Jonas ir Marijona Romanai. Džiaugėsi, kad pavyko Stepono Dariaus posto ir Moterų Auxiliary valdybų instaliaciją sekmadienį, lapkričio 3 d., Faneuil Hall, Boston, p. Jonas Romanas yra Stepono Dariaus Amerikos Legiono posto komandierius šiemis metams.

Mokykla Ir Darbas

Kuomet atvykai į šią šalį, tamsta tikėjai rasti geresnį gyvenimą sau ir savo vaikams. Kaip visi tėvai, taip ir tamsta stengeisi duoti vaikams visas tas progas, kurių pats neturėjai. Amerika buvo žinoma kaip progų šalis, šandien viskas keičiasi ir tų progų ne tiek daug matyt. Teisybė, kad mūsų vaikai gali įgyti mokslo. Kaikurie apleidžia mokyklas taip greitai, kaip įstatymas jiems leidžia apieisti. Kiti stoja į aukštesnes mokyklas, lanko kolegijas, universitetus, ir amatų mokyklas.

Kaip tamsta manai apie švietimą savo vaikai? Ar juos sulaiko nuo darbo ir prisidėjimo prie šeimos užlaikymo? Ar tamsta, pilnai įvertindamas apšvietą, nori, kad jie užbaigtų vidutinę mokyklą? aukštesnę mokyklą? Apie šitą dalyką daug knygų rašoma.

Ne lengva nutarti, kaip pasielgti su vaikų švietimu. Bet turime suprasti vieną dalyką, kad mažai šalių pasaulyje siūlo tokią švietimo progą biedniams vaikams ar mergaitėms. Pradėkime nuo pradžių.

Cia įstatymai reikalauja, kad vaikai privalo lankyti mokyklą. Tai labai išmintingi įstatymai. Mokykloje vaikas išmoka apie jo šalį, jos žmones, ir kaip joje gyventi. Jis mokykloje sueina su kitais vaikais, kurių tėvai paeina iš svetimų šalių ir jis draugiškai su jais elgiasi. Jis moka skaityti, rašyti, skaičiuoti, be ko šiandien žmonės negali apsieiti, ir be ko negali gauti ir laikyti gerus darbus. Apart to, jis dar išmoka kokią amatą, arba kiek nors apie elektrą, metalinį darbą, knygvedybą, ir daug kitų daiktų.

Sunku tėvams spręsti, ką daryti kai vaikai sulaukia 14 metų. Ar juos toliau leisti mokintis, ar pavelti jiems rasti darbo ar išmokyti kokią amatą? Jeigu tik šeima gali be vaiko pagalbos apsieiti, ir jeigu vaikas nori, tai geriausia yra jam užbaigti mokslo. Nėra tiek daug darbų jauniems vaikams ir mergaitėms, ir jeigu nors jie ir randa darbą, tas darbas jiems jokio gero neatneša. Jie per mažai uždirba. Tiek daug vaikų vėliau rūgoja už mokyklos apleidimą, kad negalime per daug nurodyti tėvams, koks svarbus yra mokslas šioje šalyje.

Šiandien jeigu vyras nori tapti policininku mūsų miesto, nuo jo reikalaujama užbaigimo aukštesnės mokyklos. Ir daug profesijų šiandien reikalauja užbaigimo aukštesnės mokyklos. Jeigu tavo vaikas nenori

Mongolų Liaudies Respublika

Istoriniai, Politiniai, Socialiniai Bruožai

Mongolų Liaudies Respublika — tai šalis, kuri kai kuriuose žemėlapiuose dar senų įpratimu vadinama "Kraštine Mongolija"; tai šalis į pietus nuo Baikalo ežero, vakaruose apimanti Altajaus kalnų dalį, pietuose Gobio dykumą, rytuose prieinanti prie Mandžiuko. Didžiulis tai kraštas; Europoje be Sovietų Sąjungos jam lygaus nėra, nes Mongolų Liaudies Respublikos teritorija apima apie 1,5 milijonų kilometrų, nors gyventojų turi vos apie 900,000. Respublikos sostinė yra Ulan — Batoras, seniau vadintas Urga.

Mongolų revoliucija įvyko 1921 m. rusų spalių revoliucijos įtakoje. Tų metų kovo 13 d. sudaryta laikinė vyriausybė kreipėsi į Sovietų Sąjungos vyriausybę, prašydama pagalbos kovoje su baltagvardiečiais. 1921 m. liepos 8 d. buvo užimta Urga ir sudaryta nuolatinė liaudies vyriausybė. Toji vyriausybė kreipėsi į RSFSR vyriausybę, prašydama laikinai palikti Mongolijoje sovietinę kariuomenę; Raudonoji armija tenai ir išbuvo ligi 1925 m., o tais metais buvo išvesta.

1921 m. lapkričio 5 d. Mongolų Liaudies Respublika sudarė draugiškumo sutartį su Sovietų Sąjunga; 1934 m. lapkričio 27 d. buvo padarytas tarpusavio pagalbos susitarimas, o japonams pradėjus skverbtis 1936 m. kovo 12 d. buvę pasirašytas tarp Mongolų Liaudies Respublikos ir SSSR tarpusavio pagalbos protokolais 10 metų.

Ūkis ir santvarka. Komunizmo kaip tokio Mongolijoje nėra; yra greičiau valstybinis socializmas. Mongolijos ūkio pagrindą sudaro smulkus asmeninis gyvulių ūkis, nes gyvulininkystė verčiasi 90 proc. visų gyventojų, o žemės ūkis menkai išplėstas ir gana primityvus. Gyvuliai, priklausę stambesniams savininkams, buvo pradėti dalinti skurdžiams ir neturteliams jau pačioje revoliucijos pradžioje; stambesniųjų savininkų, vad. feodalų, gyvuliai buvo visiškai konfiskuoti tik 1930 — 31 m. Iš viso didžiama revoliucinių reformų buvo pravestos po 1924 metų, antrajame revoliucijos etape. 1926 m. Bažnyčia buvo atskirta nuo valstybės.

Sovietinė Enciklopedija, rašydama apie mongolų revoliuciją, pažymi, jog "feodaliniai elementai ir dalis buržuazijos, pirmajame revoliucijos etape prisidėję prie vieno tautinio fronto, liaudies masių antifeodalinei kovai plečiantis perėjo į revoliucijos priešų stovyklą". Vienintelė partija Mongolijoje yra revoliucinė liaudies partija, prijaunanti kominternui. Ji yra santvarkos nugarkaulis.

Aukščiausioji Mongolų Liaudies Respublikos valdžia priklauso didžiajam churalui — visos Mongolijos liaudies atstovų suvažiavimui. Tuos atstovus renka visi smulkieji gyvulių ūkių laikytojai, amatininkai bei darbininkai, taip pat privatūs pirkliai ir lamos — dvasininkai, neįgyveną vienuolynuose. Rinkimų teisės neturi pasauliniai bei bažnytiniai feodalai, lamos, gyveną vienuolynuose, ir dar kai kurios gyventojų kategorijos.

1930 metais Mongolų Liaudies Respublikoje įvestas užsienių prekybos monopolis; nuo 1928 m. Mongolijos užsienių prekyboje didžiausį vaidmenį vaidina SSSR. 1930 m. buvo pravestas valymas valstybės ir kooperacijos aparate. "XX"

Manant apsigyventi Amerikoje, reikėtų kiekvienam patapti Amerikos piliečiu. Daugelyje įstaigų yra griežtai reikalaujama, kad kiekvienas darbinin-

kas būtų Amerikos pilietis — kitaip neduoda darbo. Norintieji išsiimti pilietiškas popieras, nusipirkite knygutę "Pilietybės katekizmas", kuri padės jums tapti Amerikos piliečiu. Jos kaina 25c.

Gyvojo Rožančiaus Paslaptys

Darbininkas išleido "GYVOJO ROŽANČIAUS PASLAPTYS" knygutės formoje. Kiekviena paslaptis iliustruota paveikslais. Šioje knygutėje taipgi yra ir narystės mokesčių lapeliai. Knygutės kaina 20c. Užsakymus siųskite: "Darbininkas", 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Remkite tuos profesionalus ir biznierių, kurie savo skelbimais remia "Darbininką".

ĮVAIROUS SKELBIMAI

Lietuvis Plumeris

Steamfitter, Gas Filler,

Stove & Furnace Repairs

Oil Burners

C. J. KUCINSKAS (Kay)

322 Dorchester St.

Sou. 0346

South Boston Garage

BROLIAI STRAKAUSKAI, Sav.

Automobilistai! Jei jūs norite, kad jūsų karas ilgai laikytų ir greitai bėgtų, pirkt aliejų ir gasoliną pas mus.

Nuvalom purvinius karus ir išgrysuojame
Tel. SOU 9530
541 Broadway So. Boston, Mass.

Juozas M. Dilis

Laikrodininkas

Parduodu įvairiausias rūšies auksinius ir sidabrinčius laiktus.

Taipgi ir patalau

366 WEST BROADWAY

So. Boston, Mass.

Peter P. Plevack

(PLEVOKAS)

Septyniolika būdais stogų dengėjas. Sodewall, Stut Metal Work Namus Modernizuoja. Mokėtis su 3-6-9-12 mėnesių išsimokėjimu

TURI 25 METŲ PATYRIMĄ
Taiso ir stato kaminius.
Geras Darbas — Kainos Zemos
324 E St., So. Boston.
TEL. SOU 1452
Apekaltinavimai ir patarimai dykai

GRABORIAI

S. Barasevičius ir Sūnus

SENIAUSIASIOS VALSTYBES

LIETUVIŲ GRABORIUS IR

BALSAMUOTOJAS

Turi Notaro Teises

254 W. Broadway,

SO. BOSTON, MASS.

Tel. SOU Boston 2590

Gyven. vieta: 838 Dorchester Ave.

Tel. COLUMbia 2637.

CASPER

FUNERAL HOME

187 Dorchester Street

South Boston, Mass.

Joseph W. Casper

(KASPERAS)

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamutojas

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas Dieną ir Naktį

Koplyčia šermentinis Dykai

Tel. SOU Boston 1437

SOU Boston 3960

ZALETSKAS

Funeral Home

564 E. Broadway

So. Boston, Mass.

D. A. Zaletskas F. E. Zaletskas

Graboriai ir Balsamutojai

Patarnavimas diena ir naktį

Koplyčia šermentinis dykai

NOTARY PUBLIC

Tel. SOU Boston 0815

Tel. SOU Boston 2609

Tėvų Misijonierių La Salette Kongregacija

Panos Marijos La Salette Kongregacija turi savo kilmę nuo Dievo Motinos apsišvišimo dviejiems piemenėliams, Maksimui ir Melanijai, rugsėjo 19 d., 1846 m. ant kalno La Salette, Prancūzijoje.

Apsireiškimas įvyko tikėjimo atsiliko savo užduotį. Kadangi jie negalėjo visur pasiekti, Graciano napolio Vyskupas, J. E. Fava, subūrė krivon kunigų būrelį, kuriuos įpareigojo skelbti Panos Marijos misiją žmonėms. Paskėmės buvo gausios. 1876 m. diecezinė kongregacija gavo pagyrimą iš Šv. Sosto. Tada kongregacija augo ir plėtėsi, greitai ji peržengė Prancūzijos ribas. Jau XX-to amžiaus pradžioje ji išsikūrė Šveicarijoje, Lenkijoje, J. A. Valstybės, Brazilijoje, Madagaskare ir kitur. 1926 m., gavus paskutinį užtvirtinimą, ji turėjo jau šešias provincijas.

Kunigai, paprastai vadina "Tėvai Misijonieriai P. M. La Salette" arba Lasaletai. Jie yra daug pasidarbavę misijose ir savo

mokyklose, kuriose lankėsi praeityje daug lietuvių. Lasaletų kolegija, Hartford, Conn., yra prigludusi juos skaitlingai nuo 1904-1930 m. Kadangi visi nepasilikio misijonieriais, todėl yra daug alumnų, kurie kitur darbuojasi. Sekantieji yra Lasaletu alumnai: KK. Juozas Valantiejus, Waterbury, Conn.; Jonas Skalandis, Lawrence, Mass.; S. Kneizis, Norwood, Mass.; Jonas Vaitekūnas, Providence, R. I.; Jonas Kinta, Paterson, N. J.; Kun. dr. J. C. Navickas, MIC., Marijonų provincijos ir kun. Ignatas, MIC., yra taip pat gerai su Lasaletais susipažinę. Lietuvoje yra apie dešimt kunigų ir kitų inteligentų, kurie lankėsi jų mokyklose, Italijoje. J. E. vysk. Vincas Podolskis yra Lasaletų alumnas, nes po noviciato ir įžadų priėmimo, jis lankėsi Gregorianam Ute, Romoje, kaip Lasaletis, lig 1926 m. ir gavo savo Ph. D. Tik užsibaigus laikiniams įžadams jis pasitraukė iš kongregacijos ir persikėlė į Friburgą, Šveicariją, kur baigė savo mokslą. Lasaletai jam linki viso gero ir Dievo palaimos taip aukštam pašaukime Bažnyčios vadovybėje. Lai Dievas ir Pana Marija La Salette ji stiprina taip sunkiose aplinkybėse, kuriose jis yra paskirtas kovoti su šėtono galybe. Taipogi yra nemažas būrelis kitose profesijose.

Lasaletai yra daug pasidarbavę Lietuvos ir lietuvių naudai savo giliu pasišventimu. Lietuvių Lasaletų yra būrelis, jie kukliai darbuojasi, kad palaikytų lietuvišką dvasią tarp išsišlavusių išeivių ir kad supažindintų kitataučius su Lietuva ir lietuvišiais. Lietuviai Lasaletai misijonieriai nesiskelbia daug spaudoje; gi jų tarpe yra daug pasižymėjusių gerai darbais: Tėvas A. Bružas, M. S., mokytojas, misijonierius, klebonas ir dabartinis seminarijos vedėjas; Tėvas M. Cibulskis, M. S.,

Romiečiai domisi ir seka karo žygius, kuris plečiasi visame pasaulyje. Jie stebi didžiulį žemėlapi, kuris šviesomis atmuša karo lauko susikirtimus ir nurodo veikiančias pozicijas.

ankščiau Lasaletų kolegijos direktorius ir perdėtinis; Tėvas P. Liutkus, M. S., mokytojas ir klebonas; Tėvas Juozas Bucevičius, M. S., Tėvas K. Paredna, M. S., misijonierius, Burma, Indijoje; Tėvas I. A. Abromaitis, M. S., misijonierius, klebonas ir dabar dvasios direktorius naujoje. Yra aštuoni broliai, kurių vienas buvo dešimties metų tolimose misijose Afrikos šalyje. Brolis Antanas, M. S. yra Lasaletis apie trisdešimt trys metai.

Lietuvių kunigų ir brolių itaka yra gili. Per juos Marijos, Dievo Motinos, ašaros ir žodžiai paliko gilų įspūdį Lietuvos sūnų ir dukterų širdyse. Retas tegali priešintis motinos ašaroms, kurios sutirpdo akmeninę širdį. Kad būtų daugiau širdžių, girdinčių Marijos pakvietimą skelbti jos naujienas žmonėms.

Dabar Lietuva yra prisilęgta bedievybės vergija. Reikės didvyrių ją išvaduoti. Marija sugrąžino Lietuvai tikrąją gyvybę, kai ji apsišviškė Šiluvoje. Iki to laiko Kalvinistai slėgė Lietuvos vaikus, bet Marija, pakeldama žmonių drąsą, nugalėjo priešus. Marija vėl pakels Lietuvą ir atgaivins jos vaikus tikėjimu ir viltimi. Bet, kad Lietuvos vaikai gautų dangiškojo maisto, reikia priuoditi didvyrių tam darbui.

Gal jautiesi savo širdyje norą pasiaukoti Marijai. Tėvų Misijonierių Lasaletų kolegija yra tam tikslui, kad priuodytų Marijos darbui, Lietuvai prisikėlus ir persekiojimui nutilus. Dabar laikas ruoštis tam darbui. Marija kviečia geros valios jaunikaitei tapti karžygiu naikinti sielos priešus.

K. I. A.

Juozas Kasinskas

Inc.
Laidotuvių Direktorius
Patarnavimas Dieną ir Naktį

602 Washington Blvd.

BALTIMORE, Md.

Telephone Plaza 8595

Limaolnai diti visokių reikalų.

Ateivių Registravimas

Keturi mėnesiai buvo paskirti užregistravimui ateivių Jung. Valstybėse, ir šeštadienį, spalio 26-tą dieną pusė to laiko praėjo.

Earl G. Harrison, Jung. Valstybių Teisingumo Departamento Ateivių Registravimo Direktorius pranešė, jog per tuos du mėnesius 2,354,229 išpildytos registravimo ir pirštų - įspaudos blankos gautos Washington, kas sudaro 65% skaičiaus šioj šaly ateivių.

"Tai yra puikus pasirodymas", sako p. Harrison, "ir Departamentas labai patenkintas su tinkamu ir greitu užregistravimu nepiliečių visose šalies dalyse. Bet sunkiausia dalis darbo visieka. Per sekamus du mėnesius paštai, kur registravimai įvyksta, bus apsunkinti visokiais Kalėdų darbais. Patarčiau visiems ateiviams, kurie lig šiol nesiregistravo, tą kuogreičiausia atlikti.

Kalbėdamas į tuos suviršdu milijonu nepiliečių, kurie jau įsiregistravo p. Harrison vėl pakartoja persergėjimą jiems kuogreičiausia pranešti Immigration and Naturalization Service adresu pakeitimą.

Visi ateiviai, kurie sulig įstatymu užsiregistravo ir paliko pirštų - įspaudą gavę, ar neužligo gaus, recytinės - kortelės, tai jų užsiregistravimo įrodymas, — sako p. Harrison. "Šitos kortelės turi smulkmeniškus nuordymus apie pakeitimą adresu ir kaip mums greitai pranešti. Jeigu užsiregistravęs ateivis dar negavo recytinės kortelės vistiek kaip persikelia į kitą vietą privalo pranešti naują adresą į penkias dienas, sulig įstatymo patvarkymo, ir nepamainymas mūsų rekordų gali reikšti jog nepilietis negaus šito svarbaus įrodymo.

Kiekviename pašte galima gauti tam tikrą blanką pranešti adresu pakeitimą. Ateiviai bus sunkiai baudžiami jeigu adresu

pakeitimą nepraneš Immigration and Naturalization Service, Washington, D. C.

"Šita įstatymo dalis neliečia tuos ateivius, kurie laikinai šioj šaly. Nepastovūs ateiviai turi pranešti Washingtonan jų adresą kas tris mėnesius, nepaisant ar pakeičia adresą ar ne.

Direktorius Harrison taipgi kreipia žmonių dėmesį į faktą, jog daug ateivių neperskaitė, atsargiai, kitas informacijas ant recytinės - kortelės, informacijas apie sugrąžinimą pamestų kortelių į Immigration and Naturalization Service, Washington, D. C. Mirties atsitikime ir apleidžiant šalį kortelės reikia sugrąžinti į Washingtoną.

"Didelis skaitlius ateivių nuplėšė recytinės-kortelės galą su tais nurodymais ir mums pasiuntė tą galą. To nereik daryti, nes ateivis privalo visada laikyti visą kortelę. Tik viršminėtuose atsitikimuose kortelę reik grąžinti.

Ateiviams, kurie dar nesiregistravo, p. Harrison nurodo, jog greitas sutikimas su Ateivių Registravimo Aktu iš 1940 m. yra išmintingiausias kelias. Jis vėl kreipia žmonių dėmesį į faktą, jog Ateivių Registravimo programa yra priverstinis dalykas su pinigais bausmėms už nesiregistravimą ar pristatymą klaidingą informaciją ant registravimo blankos.

"Tikiu, jog daug nesiregistravusių ateivių abejoja apie jų pilietybės stovį, arba tiki, jog taps piliečiais prieš pabaigą registravimo laiko", sako p. Harrison. "Tiems, aš sakysiu, kad registravimas jokiū būdu nekenks pilietybei. Visiems, kurie tiki tapti piliečiais prieš gruodžio 26 d., 1940 m., tai registravimo paskutinė diena, aš patariau per ilgai nelaukti. Niekas nežino kada pilietybės aplikantai bus šaukiami imti pilie-

Laiškas iš Pavergtos Lietuvos

1940 VIII 25

Gerbiamas broleli, kai jūs prašėt parašyti naujienų, tai žinote pas mus naujienos nelabai kokios: savo tėvynės netekome, tai yra savo Lietuvos; nors savo kalba nevaržoma, bet darosi vis blogiau. Išsyk, kai užėjo raudonoji armija, tai buvo mandagi, bet dabar tai jau žiauresni. Žinoma, iškart tai labai buvo didelės demonstracijos ir džiaugsmas, bet ne visiems, tik tai komunistams, tai yra vietiniams rusams ir žydams, bet iš mūsų lietuvių, tai mažas nušimtis dalyvavo tose demonstracijose, nes kaimas žiūri nuošaliai, ypač lietuviai. Nors mes patys valdomės, yra mūsų ir policija ir viršininkai, bet Stalino įsakymus pildo. Dėlto, kai tik užėmė, tai pirmiausia buvo Smetonos valdžia nuversta, pareikalavo tokios valdžios, kokia jiems tinkama, tai yra komunistinė. Buvo išrinktas ir seimas, ir mes rinkom, bet ne patys statėm kandidatus, bet profesinės sąjungos, tai yra miestų darbininkai, bet rinkti tai turėjom visi dėlto, kad ant pasų spaudė anspaudas, kad balsavai, o jei nėra anspaudos, tai skaitomas liaudies priešas. Per rinkimus tai dovani vežiojo į tas demonstracijas, bet tik daugiausia važinėjo rusai vietiniai.

Dabar, kai tenka paklausti pas rusų kareivius, kaip pas juos gyvenimas bendrai, jie sako, kad kolchozuose labai geras gyvenimas, gerai uždirba. Bet kai su vienu tenka kalbėti, tai sako nenorėkit jūs mūsų gyvenimo. Taip, sako, linksmumų pas mus tai užtenkamai, bet pavalgyti, tai mažai. Pas mus tai darosi laikas labai blogas, mūsų ūkio produktai nei kiek nepabrango, o viskas krautuvėse

tybės prisiega. Gal pasi-taikys jį šaukti gruodžio 27 d., vieną dieną po registravimo užbaigimu. Bus per vėlu, ir jo viltis gauti pilietybę gali dingti.

"Tiems, kurie lig šiol nesiregistravo", sako p. Harrison, "dėl kokios nors priežasties jų praeityje, arba jeigu bijosi pranešti apie nelegalų atvykimą, aš noriu pranešti, jog neužlaikymas šito įstatymo netik supainios jų atsitikimą, bet parodys, kad jie vis laužo mūsų įstatymus ir jiems grės sunkesnės bausmės".

Šiose dešimtis valstybių yra daugiausia užsiregistravę:

New Yorkas	539,469
California	246,379
Massachusetts	219,282
Pennsylvania	205,598
New Jersey	150,479
Illinois	136,926
Michigan	135,986
Texas	95,346
Ohio	90,418
Connecticut	86,439

dvigubai pabrango, ypač geležis, medžiagos, bendrai viskas. Tik mūs tai pigu, tai ir už tai ir sunku, o bendrai šiemet Lietuvoj labai blogas derlius buvo, ypač pas mus pietų Lietuvoje. Avių mažai kiek kas gavom, labai išdegino sausumas ir bendrai visi javai blogi, o dabar reikės rugius sėti, tai negauname nei trąšų, o pas mus buvo įprasta, be purleizo negalima sėti, tai jeigu taip bus, tai kitais metais galim būti be duonos. Be to pereitoji žiema visus medžius išaldė, tai šiemet jokio vaisiaus ant medžių nebuvo. Dabar pas mus vėl naujas smūgis, mums ypač parubežiniams yra įsakymas, kad per 800 metrų be tam tikros ant paso antspaudos negalima prieiti, tai yra kurie aštuoniuose šimtuose metrų atstumo gyvena, tai vie-nokia antspauda, o kurie per dešimt kilometrų, tai kitokia antspauda, tai yra kurie toliau gyvena už dešimties kilometrų, tai tiems negalima pas mus ateiti, o mes negalim aštuonis šimtus metrų prieiti. Ir stulpus sukasė ir spigluotais dratais tveria, o gal ir magnetiniais, nes keturios dienos, kaip karininkai vaikščioja po kalnus su žemlapiais, sako, kariniais tikslais.

Be to pas mus naujasis seimas išleido naują žemės reformą, kur paliekama žemės tik 30 hektarų. Daugiau negalima turėti, ir tai žemę suvalstybino, tai yra valstybės žemė, miškai, ežerai, todėl valstybės žemės, miškų, ežerų parduoti negali. Tai dabar prasidėjo žemių skirstymas, dvarų ir stambių ūkių ir duoda amatininkams iki 3 h., o žemės darbininkams nuo septynių ligi dvylikos sulig žemės rūšies ir šeimos. Dabar, broleli, mes naujienų mažai žinom, dėlto, kad mažai mūs spauda rašo ir mes nežinom, ar šitas laiškas nueis, tai kitą rašom. Nežinom, kaip toliau bus. Be to, pas mus mokyklose ir gimnazijose tikybos nebus mokama. Lazdijose visur kur geresnius mūrus tai užėmė rusai, mūsų parapijos klebonijos du namus paėmė ir jie tik juokiasi, kai mes einam melstis.

Dabar pas jus gal kokių naujienų yra apie pasaulį, tai prašome parašyti, nes mes mažai ką žinom. Mūsų spauda rašo tik demonstracijas, Rusiją arba Sovietus, SSSR.

Su pagarba jūsų laukiantis.

AR JAUCIATES NUVARGĘ — BE VIKRUMO?

Skauka galvą — išputę viduriai? Kada tik užsikemša jūsų žarnos, išputa viduriai, dvokia kvapas, aštrumas, imkite FEEN-A-MINT. Tai malonus skonio liuosuojantis kramtoma guma švelniai bet tikrai liuosuoja vidurius. Imkit einant gult. Rytė jausite tikrą palengvinimą ir atgausit vikrumą. Jaunų ir senų milijonai naudoja šią nebrangią FEEN-A-MINT. Jis tinka ir jūsų šeimai. Nusipirkit FEEN-A-MINT šiandien!

10c

Užsakykite Toniko Pas Mus
Pristatom geriausią toniką Piknikams, Vestuvėms, Krikštynoms ir visokiems Parengimams.
Kainos priimanamos.

Myopia Club Beverage Co.
Grafton Ave., Islington, Mass. Tel. Dedham 1304-W
PRANAS GERULSKIS, Namų Tel. Dedham 1304-R

BROCKERT'S XXX Ale ir Stock Ale IŠ KRANO IR BUTELIUOSE

Atėję į tavernus ar restoranus visuomet reikalaukite BROCKERTS populiarus ir visų mėgiamą XXX Ale arba Stock Ale. Tai alus, kurį visi mėgsta ir jo nori.

Jei turite kokias pramogas, kaip tai: — vestuves, krikštynas ar partes, visuomet užsisakykite BROCKERTS XXX Ale, kuriuo svečiai ir viešnios bus labai patenkinti.

Brockert's ALE

60 Ellsworth St.
Worcester, Mass.

Telefonas
Worcester, 5-4335

BOSTON BRANCH
1410 Columbia Rd.,
South Boston

PHONE
So. Boston
2271